

Møte fredag den 10. juni kl. 11.42.

President: Å s a E l v i k

D a g s o r d e n (nr. 40):

1. Innstilling fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen om lov om barnehager (barnehageloven) (Innst. O. nr. 117 (2004-2005), jf. Ot.prp. nr. 72 (2004-2005))
2. Innstilling fra næringskomiteen om lov om akvakultur (akvakulturloven) (Innst. O. nr. 99 (2004-2005), jf. Ot.prp. nr. 61 (2004-2005))
3. Innstilling fra næringskomiteen om lov om endringer i lov 27. april 1990 nr. 9 om regulering av eksporten av fisk og fiskevarer.
Eksportutvalet for fisk som aksjeselskap (Innst. O. nr. 112 (2004-2005), jf. Ot.prp. nr. 88 (2004-2005))
4. Referat

S a k n r . 1

Innstilling fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen om lov om barnehager (barnehageloven) (Innst. O. nr. 117 (2004-2005), jf. Ot.prp. nr. 72 (2004-2005))

Presidenten: Etter ønske frå familie-, kultur- og administrasjonskomiteen vil presidenten foreslå at taletida blir avgrensa til 10 minutt til Kristeleg Folkeparti, 5 minutt til kvar av dei andre gruppene og 5 minutt til statsråden.

Vidare vil presidenten foreslå at det blir gitt høve til fem replikkar med svar etter innlegg frå medlemmer av Regjeringa innafør den fordelte taletida.

Vidare vil presidenten foreslå at dei som måtte teikne seg på talarlista utover den fordelte taletida, får ei taletid på inntil 3 minutt.

– Det er å sjå på som vedteke.

Ola T. Lånke (KrF) [11:43:13] (ordfører for saken):

Barnehagen er en viktig arena for lek og læring. Barnehagen stimulerer den sosiale utviklingen og gir nyttig trening i konfliktløsning og samhandling. Barnehagen skal formidle verdier og kultur, gi rom for barns egen kulturskaping og bidra til at alle barn får oppleve glede og mestring i et sosialt og kulturelt fellesskap.

De foreldrene som velger å ha barna sine i barnehage, skal kunne stole på at barnehagen tilbyr et trygt og godt miljø for lek og utvikling. Barn tilbringer mye tid i barnehagen, og ofte har barna lengre dager der enn mor og far har på jobb. Da er det avgjørende at personalet er kvalifisert, at det er nok voksne til stede, og at barna har plass til å utfolde seg både ute og inne. Barnehagen skal tilby både god omsorg og et pedagogisk tilrettelagt tilbud. En samlet komite er opptatt av at personalet skal få mulighet til ytterligere kompetanseheving, og ber derfor Regjeringen komme tilbake til Stortinget på egnet måte med en plan for kompetanseheving innenfor barnehagesektoren.

Kristelig Folkeparti er tilfreds med at et bredt flertall vil videreføre den kristne formålsparagrafen. Foreldrene har hovedansvaret for barnas oppdragelse. Det er derfor viktig at formålsparagrafen praktiseres slik at foreldrenes rettigheter som oppdragere blir respektert, og slik at barna ikke skal komme i en lojalitetskonflikt mellom hjem og barnehage. Foreldrene har hovedansvaret for barnas oppdragelse, og skal i første rekke lære barna hva som er riktig og galt og veilede dem i viktige etiske spørsmål.

Også opplæringsloven har en kristen formålsbestemmelse. Kristelig Folkeparti ser det som naturlig at barnehage og skole har samme verdigrunnlag. Den kristne formålsparagrafen åpner ikke for kristen forkynnelse i barnehagen, det hører hjemme i dåpsopplæringen. Den kristne formålsparagrafen sikrer imidlertid barn som vokser opp i Norge, kunnskap om den kristne kulturarven. Vi mener det er viktig at barnehagebarn lærer hvorfor vi feirer jul og påske. Slik får de kunnskap om viktige verdier og tradisjoner i vårt samfunn. Barnehagen skal bidra til at barna utvikler seg i et sosialt og kulturelt fellesskap med utgangspunkt i det kristne verdigrunnlaget.

Barns rett til medvirkning er nedfelt i FNs barnekonvensjon. Dagens barnehagelov har ikke noen bestemmelse om barns egen rett til medvirkning i barnehagen. Kristelig Folkeparti er derfor positiv til å lovfeste barns rett til medvirkning i den nye barnehageloven. Rett til medvirkning er viktig for at barna skal utvikle seg.

En samlet komite er enig med departementet i at godkjenningsplikten for barnehager må skjerpes. Et heldags-tilbud med klart institusjonspreg skal være omfattet av barnehagelovens bestemmelser. Bemanning, inne- og uteareal og sanitære forhold må være tilrettelagt for den type virksomhet som drives. Barn skal ikke være i institusjonspregede heldags-tilbud uten et pedagogisk tilbud med kvalifisert personale.

De fleste dagammaer passer en liten gruppe barn i et privat hjem. Mange dagammaer er naboer, venner eller slektninger av barnets foreldre, og et bredt flertall i komiteen mener derfor at foreldre selv må kunne velge å organisere pass av barn, uten at dette krever formell godkjenning etter barnehageloven. Institusjonspregede heldags-tilbud krever helt andre rammer enn fire toåringer i et privat hjem.

Barnepassvirksomheten i asylmottak er av varierende omfang og innhold. Et bredt flertall i komiteen ber derfor Regjeringen kartlegge barnepassvirksomheten i asylmottakene og vurdere om denne virksomheten skal inngå i lov om barnehager. Det er nedsatt en interdepartemental arbeidsgruppe under ledelse av Kommunal- og regionaldepartementet hvor bl.a. Barne- og familiedepartementet deltar. Gruppen skal vurdere tiltak for barn i asylmottak med tanke på å styrke barnas psykiske helse. Kristelig Folkeparti mener spørsmål knyttet til barnepassvirksomheten i asylmottak vil være en naturlig del av denne gruppens arbeid.

Barnehageforliket har ført til at kommunene har fått nye, store oppgaver i barnehagesektoren, bl.a. ved innføring av en lovfestet plikt for kommunene til å sørge for et tilstrekkelig antall barnehageplasser og en samordnet

opptaksprosess. Videre gir forskriften om likeverdig behandling kommunen et finansieringsansvar overfor private barnehager. Kommunenes myndighetsrolle er med dette betydelig styrket.

Selv om kommunens rolle som barnehagemyndighet er styrket, er det viktig at kommunene har noen overordnede statlige normer å forholde seg til ved godkjenning og tilsynsutøvelsen. Derfor mener Kristelig Folkeparti det er viktig at den veiledende arealnormen, forskriften om pedagogtett og forskriften om rammeplan som fastsetter innholdet i barnehagen, blir videreført.

Det er kommunene som i dag har tilsynsansvar for den enkelte barnehage. Det kommunale tilsynet er foreslått videreført, men samtidig er det foreslått å innføre forvaltningstilsyn. Fylkesmannen får da ansvaret for å føre tilsyn med at kommunene utfører sine myndighetsoppgaver, herunder påse at kommunene faktisk utfører tilstrekkelig tilsyn. Dette får støtte av en samlet komite som ber departementet følge gjennomføringen av fylkesmannens nye tilsynsrolle.

Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet fremmer forslag der de ber Regjeringen følge opp krav til kvalitet gjennom likeverdige lønns- og arbeidsforhold for private og kommunale barnehager, og komme tilbake i statsbudsjettet for 2006 med en plan for hvordan dette skal gjøres. Dette forslaget får ikke støtte av et flertall i komiteen. Kristelig Folkeparti mener at spørsmål om inngåelse av tariffavtaler må være et forhold mellom partene i arbeidslivet, men private og offentlige barnehager skal kunne drive på like vilkår når likeverdig behandling er ferdig innfaset.

Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti fremmer forslag om at daglig leder i barnehagen skal ha utdanning som førskolelærer. Dette forslaget får ikke støtte fra et flertall i komiteen. Kompetansekravene til styrere og pedagogiske ledere er ikke nødvendigvis sammenfallende. Barnehager er organisert på ulike måter. Noen er store enheter, andre er små. Styrerens arbeidsoppgaver kan derfor variere en del. For å gi kommunene og andre eiere noe større fleksibilitet enn de har i dag, samtidig som grunnleggende kvalitetshensyn ivaretas, foreslås det å åpne opp for andre utdanningsgrupper med utdanning på høgskolnivå som gir barnefaglig og pedagogisk kompetanse.

Arbeiderpartiet og SV foreslår at departementet gir utfyllende forskrifter om pedagogisk bemanning og antall voksne pr. barn. Dette forslaget får ikke støtte av et flertall i komiteen. Regjeringen har foreslått å videreføre forskriften om pedagogisk bemanning, dvs. pedagognormen. Når det gjelder den øvrige bemanningen i barnehagen, slår forslag til ny § 18 fast at bemanningen må være tilstrekkelig til at personalet kan drive en tilfredsstillende pedagogisk virksomhet. Dette er en videreføring av dagens bestemmelse.

SV fremmer forslag der de ber Regjeringen om å komme tilbake i budsjettet for 2006 med ekstra midler til å implementere ny lov om barnehager og rammeplanen. Dette forslaget får heller ikke flertall. Dette er et budsjettspørsmål som Regjeringen vil komme tilbake til.

Sosialistisk Venstreparti fremmer også forslag der de ber Regjeringen vurdere begrensninger av muligheten til å ta ut utbytte på barnehagedrift. Kristelig Folkeparti mener at barnehageeier skal ha mulighet til å beregne seg en normal kompensasjon for arbeids- og kapitalinnsats i barnehagen. Men vi ønsker selvfølgelig ikke aktører som skor seg på gode rammebetingelser og en høy offentlig finansiering på bekostning av kvaliteten på tilbudet som barna og foreldrene får. Vi har allerede i dag gode virkemidler for å forhindre nettopp dette.

Forskriften om økonomisk likeverdig behandling gir i utgangspunktet kommunen en plikt til å dekke alle kostnader i private barnehager som ikke dekkes gjennom foreldrebetaling og andre offentlige tilskudd. Men kommunen har adgang til å avkorte sitt driftstilskudd dersom barnehagen har vesentlig lavere bemanning eller lønnskostnader pr. årsverk enn det som er vanlig i tilsvarende kommunale barnehager, og eier av barnehagen budsjetterer med urimelig utbytte eller godtgjørelse for egen eller nærstående arbeidsinnsats i barnehagen. Med urimelig utbytte og arbeidsgodtgjørelse menes at normal kompensasjon for arbeid og kapitalinnsats i barnehagen overstiges.

Trond Giske (A) [11:52:53]: Saksordføreren redegjorde greit for innstillingen. Jeg skal kommentere noen av de punktene hvor vi er uenige.

For det første mener vi fra vår side at når vi kommer i en situasjon hvor vi får full barnehagedekning, må kommunene i større grad ha adgang til å foreta en helhetlig styring av barnehagesektoren. Jeg tror vi vil komme i en helt annen situasjon, i hvert fall i mange store kommuner, når vi får full barnehagedekning, der vi kanskje setter en grense for at alle skal få en plass innen en rimelig frist – la oss si én måned, tre måneder eller hva slags frist vi setter. Vi risikerer faktisk å få en overkapasitet på barnehagesektoren, og vi må sørge for at ressursene brukes på en best mulig måte. Særlig når kommunene, etter Arbeiderpartiets mening, får en plikt til å innfri en individuell rett til barnehageplass for alle barn, blir det også viktig å gi kommunene større styringsrom.

Et annet spørsmål som vi har vært uenige om gjennom hele denne perioden, og hvor kanskje mange hadde hatt forventninger til en statsråd som selv har bakgrunn fra fagbevegelsen, gjelder det å sørge for likeverdige lønns- og arbeidsforhold, også i de private barnehagene. Vi har ønsket oss en slik situasjon som vi har i skoleverket, hvor det sies klart at betingelsene skal være de samme. Særlig nå når 80 pst. av driftsutgiftene skal dekkes av det offentlige, vil det ikke være et urimelig krav at lønns- og arbeidsforholdene må være likeverdige.

Vi skiller også lag med regjeringspartiene når det gjelder kompetansekravene. Vi synes det er merkelig at man i proposisjonen, hvor det ellers snakkes om behovet for kvalitet i barnehagen, i et samfunn hvor vi hele tiden øker vår kompetanse og kunnskap, går inn for å svekke kravene til kompetanse i nøkkelstillinger i barnehagene. Vi synes det må være åpenbart at den daglige leder i en barnehage skal ha førskolelærerbakgrunn. Vi mener også at det

bør være forskrifter med hensyn til den pedagogiske bemanningen og forholdstallet mellom voksne og barn. Det er ikke slik at en allmennlærer nødvendigvis har den kunnskapen som skal til for å ta seg av barn helt ned til ett år. Det er andre pedagogiske utfordringer som gjelder i forhold til barn i ulike aldersgrupper, og det er derfor vi også har ulik utdanning for folk som skal inn i barnehager som førskolelærere, og folk som skal inn i grunnskolen som allmennlærere.

Derimot er vi glad for at hele komiteen har sluttet seg til kravet om å lage en plan for kompetanseheving i barnehagen. Det må også i denne sektoren være et like viktig mål, som på alle andre områder, å øke den samlede kunnskapen og kompetansen hos de ansatte. Det at flere barnehageassistenter kan få muligheten til å etterutdanne seg til førskolelærere, og at folk kan bygge på sin kunnskap og kompetanse, er vesentlig.

Så går vi ikke sammen med SV når det gjelder begrensninger i mulighetene til – jeg forstår også fra mediene forbudet mot – å ta ut utbytte i private barnehager. Når det gjelder privatskolene, har vi et felles ønske sammen med regjeringspartiene, så lenge det varer, om å si nei til å ta ut utbytte fra private skoler. Det er fordi vi ikke har noe innslag av kommersielle skoler i den private skolesektoren foreløpig. Når det gjelder de private barnehagers arena derimot, har vi allerede der et ganske stort omfang av private aktører som har investert midler i barnehagesektoren, slik at situasjonen i utgangspunktet er annerledes. Vi tror at det midt i en fase hvor vi kjemper hardt for å få full barnehagedekning og for å få bygd ut flere barnehager, vil være svært uheldig å endre rammebetingelsene og skape ny usikkerhet, så vi er ikke med på det forslaget fra SV.

Til slutt litt om kristen formålsparagraf. Vi har heller ikke gått sammen med SV i innstillingen når det gjelder å fjerne den kristne formålsparagrafen. Vi mener at dette må ses i sammenheng med den kristne formålsparagrafen i skolen. Der er det signaler om at det skal foretas et utredningsarbeid med hensyn til hvordan den skal formuleres. Blant annet har flere biskoper og folk fra Kirken foreslått at man går inn for en annen formulering, en formulering som ikke går på dette med å støtte foreldrene i oppdragelsen, men som i stedet omhandler vår kristne kulturarv. Det er et spennende arbeid som også vi vil delta i. Men da vil vi se på formålsparagrafen i barnehagen og i skoleverket for øvrig under ett.

Jeg tar opp forslagene nr. 1 og 2.

Presidenten: Representanten Trond Giske har teke opp dei forslaga han refererte til.

Brit I. H. Andreassen (H) [11:58:04]: Regjeringens forslag til ny barnehagelov er tidsriktig og setter sektoren i stand til å møte nye samfunnsmessige utfordringer. Barnehagene er i dag veletablerte, viktige samfunnsinstitusjoner, og det er derfor av stor viktighet at lovverket legger til rette for god omsorg, pedagogisk kvalitet og lokalt initiativ. Dagens og morgendagens foreldre vil stille store krav til kvalitet i barnehagene, og barnehagens hovedopp-

gave blir derfor å bistå foreldrene i barnas oppdragelse, gi omsorg og læring.

Da departementet sendte forslaget til ny barnehagelov ut på høring, var engasjementet prisverdig stort både fra foreldre, ansatte og ansattes organisasjoner. Høringsnotatet la opp til en bred og allsidig belysning bl.a. av spørsmålene om utdanningskrav til personalet, pedagogtetthet pr. barn og norm for uteareal, med flere alternative modeller.

Når mandatet var å skape en lov som er bedre tilpasset dagens og morgendagens krav til barnehager, så Høyre det som meget positivt at det i høringsutkastet ble lagt fram modeller som i noen grad utfordret de bestående normer. Dette gjorde sitt til at både høringsrunden og høringsuttalelsene ble spesielt interessante og viktige for departementets endelige arbeid med loven.

Høyre er opptatt av at kommunene må få økt innflytelse over sine egne ansvarsområder, og den nye loven ivaretar en nødvendig tydeliggjøring av kommunenes myndighetsrolle når det gjelder barnehager. Dette er, ikke minst, viktig for å kunne legge til rette for lokal tilpasning og variasjon.

Det er bred enighet om at barnehager er viktig, og alle partier har en politikk som setter barn og barnehagesektoren i fokus. Likevel skaper temaet alltid en debatt som synliggjør at partiene har forskjellig tilnæringsmåte til å skape en barnehage for fremtiden.

Takket være et godt samspill mellom private og offentlige eiere og utbyggere kan målet om full barnehagedekning bli nådd innen utgangen av 2006. Samspillet mellom offentlige og private barnehager gir også et verdifullt mangfold som gir småbarnsforeldrene valgfrihet. Det er derfor både ønskelig og nødvendig med et godt samarbeid mellom kommunene og de private barnehagene.

For Høyre er det viktig at en slik samordning ikke må undergrave mangfoldet i barnehagesektoren, men bidra til konstruktiv konkurranse. Det vil sikre mangfoldet i tilbudet, gi nyskaping, kvalitet for barna og en effektiv drift.

Høyre er fornøyd med at loven åpner for at også andre enn førskolelærere kan være relevante for styrerstilling i barnehagene. Kompetansekravene til en barnehagestyrer og til en pedagogisk leder er ikke nødvendigvis sammenfallende. Barnehager er organisert på ulike måter, og derfor kan det i noen barnehager være riktig å ansette andre høyskoleutdannede med barnefaglig kompetanse enn kun førskoleutdanning.

Høyre har tillit til at alle barnehageeiere, offentlige som private, driver sin virksomhet på en måte som skaper kvalitetstilbud til barna og trygge arbeidsplasser for de ansatte.

Den nye barnehageloven viser at regjeringspartiene setter høye krav til kvaliteten i barnehagene. Vi ønsker at barnehagene skal gi barna både omsorg og et godt pedagogisk tilbud.

Karin S. Woldseth (FrP) [12:02:19]: Når vi i dag behandler endringene i barnehageloven, bør det ses i lys av den store endring som nå skjer i Barnehage-Norge. De siste årene har man bare vært opptatt av barnehagerefor-

men, hvor likebehandling mellom private og kommunale barnehager, full dekning og maksimalpris har vært målene. Nå er vi like ved målet. Ja, faktisk er det slik at i mange områder er flere av målene allerede nådd. Derfor er det ikke overraskende at debatten endres, og at barn, foreldre og samfunnet i stadig større grad vil være opptatt av barnehagenes innhold og kvalitet. Derfor kan det kanskje hende at vi vil få nye revideringer av barnehageloven innen få år.

Som man ser av saken, støtter ikke Fremskrittspartiet at man skal øke oppmerksomheten mot likestilling i barnehager. Vi burde kanskje heller ha sett på likestillingen i salen. Det er prisverdig at det er én mann her. Han er fra Kristelig Folkeparti og til overmål også ordfører for saken. Men ellers er vi stort sett representert ved bare kvinner.

Vi er enig i at balansen i barnehagene er noe skjev, men Fremskrittspartiet synes at det bør være opp til den enkelte barnehageeier å finne metoder som er egnet til å balansere kjønnsulikhetene. Kjønnskvotering og programmer, slik som MIB, Menn i Barnehagen, kan lett virke mot sin hensikt, ved at ikke nødvendigvis den best kvalifiserte får jobben.

Vi kan heller ikke støtte merknaden om at det skal være opp til den enkelte kommune å legge enhetskostnadsmodellen til grunn. Fremskrittspartiet vet at for at det skal bli en reell likeverdig behandling av barnehagene, uavhengig av om de er offentlige eller private, om de er etablert i storby eller småby, er det nødvendig at man legger enhetskostnadsmodellen til grunn.

Fremskrittspartiet er glad for at flertallet viderefører den kristne formålsparagrafen, dels fordi det også i opplæringsloven er en kristen formålsbestemmelse, men også fordi dette er forankret i det norske samfunnet. Fremskrittspartiet mener at alle barn har godt av å lære om ulike verdier, uten at det skal være verken ekskluderende eller i strid med menneskerettighetene.

Når det gjelder fri etableringsrett, er Fremskrittspartiet svært glad for at det ikke legges begrensninger på etableringsretten. Norge er avhengig av private barnehager. Disse utgjør den største andelen av barnehageplassene i Norge. Skulle vi nå legge føringer eller begrensninger på etablering av private barnehager, tror jeg vi kunne se langt etter tilnærmet full barnehagedekning.

At det enkelte ganger kan være både ønskelig og nødvendig med en samordning mellom barnehageeier og kommune, betyr ikke at man skal undergrave mangfoldet. Alle – fra natur- og friluftsbarnhager til livssynsbarnhager – er like nødvendige for å gi foreldrene et valg om hva som er best og mest dekkende for deres barns behov.

Fremskrittspartiet har problemer med å forstå hvorfor man drøfter innfasing av likeverdig behandling i denne saken. Etter vår mening burde det ha vært drøftet i saken om evalueringen av maksimalprisen, som Stortinget behandlet tidligere i dag.

Når det gjelder kommunen som barnehagemyndighet, mener Fremskrittspartiet at det ved neste revisjon av loven er naturlig å drøfte flere forhold. Kommunene er tillagt en rekke oppgaver som barnehagemyndighet. Samti-

dig driver kommunene barnehager, ofte i konkurranse med private. Dette betyr at kommunene har flere, til dels motstridende, roller. Vi mener at tiden nå er inne for å skille de ulike rollene, slik at myndighetsutøvelsen reelt blir uhildet.

May Hansen (SV) [12:06:59]: Kvaliteten i barnehagen er det viktigste for SV. Barnehager er en viktig del av mange barns liv, og barnehager er et godt tilbud fordi vi har en barnehagelov og en rammeplan som sikrer kvalitet og et godt barnehagetilbud i Norge.

Barnehager er det viktigste offentlige omsorgstilbudet for barn fra null til seks år. Når 72 pst. av alle barn i aldersgruppen ett–fem år hadde barnehageplass ved utgangen av 2004, og vi har barnehagekø, vet vi at barnehagelov og rammeplan er en viktig forutsetning for kvaliteten og innholdet i barnehagen. SV vil sikre økt kvalitet på tilbudet. Utviklingen i samfunnet stiller nye og større krav til barn og barns lek og utfoldelse. Barnehager skal ikke være et oppbevaringssted for barn. Barnehager skal være et kvalitativt godt pedagogisk tilbud for barn under skolepliktig alder. Barnehagene bidrar til barns utvikling, lek, sosial læring, ferdigheter og sosialt samvær.

SV vil fjerne den kristne formålsparagrafen i lov om barnehager. Det flerkulturelle Norge er et samfunn med et rikt livssynsmangfold, og det kan virke ekskluderende på minoriteter å skulle ha en lovfestet kristen formålsparagraf. SV mener at barnehager som finansieres av det offentlige, skal være livssynsneutrale. Derfor stemmer vi imot § 1 i lovforslaget.

SV vil stille krav til barnehageeiere om lønns- og pensjonsvilkår for barnehagepersonalet, som et vilkår for å få om lag 80 pst. offentlig støtte til barnehagedriften. Det er uakseptabelt at så mange ansatte som gjør en så viktig jobb i landets private barnehager, ikke har ordnede lønns- og pensjonsavtaler. Det er helt nødvendig at vi får dette på plass, slik at vi får rekruttert og beholdt kompetanse i sektoren. Det er gledelig at mange kommuner rundt omkring i landet setter det som krav.

I en utredning fra Sverige peker man på at vilkårene for barns utvikling blir vesentlig dårligere hvis gruppen barna går i, har få voksne rundt seg. Barna lærer dårligere, de blir mer utrygge, og de voksne får mindre oversikt over barna. Dette er viktig kunnskap å ta med seg videre i barnehagereformen.

SV mener at barnehagene fortsatt skal ha førskolelærer som pedagogisk leder, fordi vi mener at det er førskolelærere som har den beste kompetansen på barn under seks år. Det er riktig som det er sagt i debatten tidligere, at det er ulike barnehager i dette landet. Noen barnehager er så små at det kun er én leder, og det er styreren. Vedkommende skal selvfølgelig da ha utdanning som førskolelærer.

Vi ønsker også at barnehageloven skal ha utfyllende forskrifter om pedagogisk bemanning og antall voksne per barn. Norge har en lavere pedagogtetthet enn våre naboland, og vi i SV ønsker å øke antallet voksne per barn. Vi vil så langt råd er, at det øvrige personalet i barnehagen

også skal ha utdanning som barnehageassistenter eller barne- og ungdomsarbeidere.

SV ønsker at det skal utarbeides en plan for rekruttering i barnehagesektoren. Blant annet er det viktig å rekruttere flere menn og barnehagepersonell med minoritetsbakgrunn.

Barnehagepersonalet skal ha ansvaret for å tilby barna et godt pedagogisk tilrettelagt tilbud og implementere ny lov om barnehager og rammeplan. Det er ikke satt av midler til dette arbeidet. SV – sammen med Senterpartiet* – fremmer derfor forslag om at det skal legges inn ekstra midler i budsjettet for 2006 til dette.

SV er glad for at vi får flertall for våre forslag om en plan for kompetansevurdering i sektoren og en kartlegging og vurdering av barnepassvirksomheten i asylmottak, og at dette eventuelt skal inngå i lov om barnehager. Vi vet at barn bor på asylmottak i opptil tre–fire år. Mange av disse barna er i barnepassordninger flere timer om dagen fordi foreldrene er på jobb. Disse barnepassordningene fungerer som barnehager uten at de er regulert etter lov om barnehager. Dette er ikke godt nok.

Til slutt vil jeg ta opp våre forslag.

Presidenten: Representanten May Hansen har teke opp dei forslaga ho refererte til.

Eli Sollied Øveraas (Sp) [12:12:22]: Senterpartiet stør i hovudsak forslaget frå Regjeringa om oppdatering og justering av barnehagelova.

Når ein så stor del som 72 pst. av landets førskuleborn har ein barnehageplass, og om lag 15 000 born står på venteliste og dermed ønskjer ein barnehageplass, er det viktig å ha eit kvalitativt godt lovverk som ramme rundt eit tilbod som så mange born nyttar seg av. God omsorg og pedagogisk kvalitet er avgjerande for at barnehagane skal fungere som ein trygg samfunnsinstitusjon for dei yngste innbyggjarane våre.

Senterpartiet er samd i at det er viktig at det vert lagt til rette for lokalt initiativ. Vi er også samde i at handlingsplanen for likestilling vert vidareført. Det er viktig å få fleire menn til å søkje arbeid i denne sektoren, som er svært kvinnedominert.

Senterpartiet stør Regjeringa sitt framlegg om å vidareføre den kristne formålsparagrafen i barnehagelova. Vi ser det som naturleg at barnehagelova er i samsvar med opplæringslova, og vi meiner det er eit viktig verdival at både barnehage og skule har det same verdigrunnlaget. Vi er difor svært nøgde med at det er fleirtal for å vidareføre denne paragrafen. Men partiet vil også presisere at den kristne formålsparagrafen ikkje må opne for kristen forkynning i barnehagen, men bidra, som saksordføraren sa, til at borna får kjennskap og kunnskap om den kristne kulturarven. Og sjølv sagt må foreldra sin rett til oppdraging respekterast fullt ut.

Det er positivt at godkjenningsplikta vert skjerpa, og at barnehagen skal vere eit pedagogisk tilbod med kvalifisert personale.

Det er likeins bra at Regjeringa skal styrkje kommunane si rolle som barnehagemyndigheit. Kommunane har det overordna ansvaret når det gjeld barnehagepolitikken, og etter Senterpartiet si meining er det òg kommunepolitikarane som har det beste utgangspunktet og den beste ståstaden for å fatte politiske vedtak som samsvarar med behovet i den einskilde kommunen.

Senterpartiet har vore udelt positivt til den såkalla frie etableringsretten innanfor barnehagesektoren. Etter at barnehagereforma vart vedteken i Stortinget, nærmar vi oss målet om full barnehagedekning, og det er til og med enkelte kommunar som har ein viss overkapasitet. Skal kommunane ha det reelle, overordna ansvaret innanfor sektoren, må også kommunane ha moglegheit til å avslå nye søknader dersom det er full dekning i ein kommune. Dette vil vere heilt i tråd med at kommunane skal ha det overordna ansvaret, og vere i samsvar med kommunane sitt heilskaplege barnehagetilbod.

Private barnehagar har vore, og er, viktige aktørar for det totale barnehagetilbodet. Eg vil seie det så sterkt at utan privat barnehageutbygging trur eg vi hadde vore fjernt frå målet om full dekning i dag. Senterpartiet meiner det er rett å likestille lønns- og arbeidstilhøva for private og kommunale barnehagar, og vi står saman med Arbeidarpartiet og SV om eit forslag om at dette må Regjeringa følgje opp i samband med budsjettet for 2006. Med så store offentlege midlar som går til private barnehagar, må ein også kunne stille krav til at arbeidstakarane sine rettar vert godt tekne vare på også i den private barnehagesektoren. Når vi har dette i friskulelova, må vi også kunne ha det i barnehagelova.

Til slutt: Eg syntest at representanten Hansen refererte til eit forslag frå Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet. Senterpartiet står ikkje saman med berre Sosialistisk Venstreparti om noko forslag i innstillinga.

Statsråd Laila Dævøy [12:16:48]: Den nye barnehageloven skal styrke forutsetningen for at barnehagen kan gi barna omsorg og et godt pedagogisk tilbud. Jeg er glad for at komiteen i all hovedsak støtter lovforslaget.

Barnehagen må utformes med tanke på barns livsutfoldelse og behov for lek, læring og omsorg. Barnehagens virksomhet bestemmes i stor grad av det rådende synet på barn og barndom. Nettopp derfor er det viktig å sikre tilstrekkelig kompetanse i barnehagen.

Personalet er barnehagens viktigste ressurs. Utdanningskrav til styrer og pedagogisk leder skal sikre kunnskap om barn og barns utvikling. De ansattes personlige og pedagogiske kompetanse er avgjørende for å skape gode barnehager og for å utvikle barnehagetilbudet i tråd med brukernes behov. Kompetanse er både kunnskaper og ferdigheter og evnen til å bruke dette i praksis. Kompetanse på alle nivåer er en forutsetning også for kvalitetsutvikling. I arbeidet med sikring og utvikling av barnehagens kvalitet står derfor spørsmål om kompetanseheving sentralt.

Jeg er også glad for støtten til forslaget om en ny og utvidet innholdsbestemmelse. Bestemmelsen redegjør nærmere for hva et barnehagetilbud skal innebære, og skal bi-

* Se representanten Eli Sollied Øveraas' innlegg, denne side.

dra til å sikre at alle barn får et fullverdig pedagogisk tilbud uavhengig av bosted. Innholdsbestemmelsen forteller foreldrene hva de kan forvente, og angir nærmere vurderingstemaer for godkjenning og tilsyn. Innholdsbestemmelsen understreker barnehagens forpliktelse til å bidra til den gode barndommen og støtte og ta hensyn til det enkelte barnets personlige og kulturelle bakgrunn i et stadig mer globalisert og multietnisk samfunn.

Regjeringen ønsker å videreføre dagens kristne formålsparagraf for å sikre en verdimeisig ubrutt linje mellom barnehage og skole. Den kristne formålsparagrafen må praktiseres slik at foreldrenes oppdragerrett respekteres og barna ikke kommer i noen lojalitetskonflikt mellom hjem og barnehage. Den kristne formålsbestemmelsen må ses i sammenheng med lovens øvrige bestemmelser, bl.a. innholdsbestemmelsen.

Regjeringen ønsker at barnas stemme skal høres. Vi foreslår derfor at barnets rett til medvirkning i forhold til FNs barnekonvensjon nedfelles i barnehageloven.

For å sikre noen av de mest utsatte barna plass i barnehagen foreslår Regjeringen at retten til prioritet ved opp-tak utvides til også å gjelde barn som barnevernet har fattet vedtak om, i tillegg til barn med nedsatt funksjonsevne.

For ytterligere å bidra til å sikre kvaliteten i barnehagene, har Regjeringen også foreslått å innføre et forvaltningstilsyn. Fylkesmannen får ansvar for å føre tilsyn med at kommunen utfører de oppgaver den er pålagt som barnehagemyndighet. Et aktivt og velfungerende tilsynssystem er også viktig for kvaliteten på tilbudet, og ikke minst for tilliten til sektoren. Nasjonale standarder kan virke forenk-lende på saksbehandling, på godkjenning og på tilsyn. Regjeringen foreslår derfor å videreføre pedagognormen og en veiledende arealnorm.

Til sist: Kvaliteten på tilbudet til barnehagebarna må være et mål alle kan enes om. Vi mener forslaget til ny barnehagelov vil styrke småbarns rett til trygge, gode og utfordrende barnehage tilbud.

H e i d i G r a n d e R ø y s hadde her teke over presidentplassen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Eirin Faldet (A) [12:21:02]: Jeg er svært enig i det statsråden sa om trygghet for barna. Arbeiderpartiet har hevdet at det er bedre å bygge barn enn å reparere voksne. Det starter der.

Barnehagene er et godt og trygt sted å være for de barna som får barnehage tilbud. Jeg må si at livet kan være vanskelig, ikke minst for unger. Uro og krangel i hjemmet rammer barna. De ansatte i barnehagene er ofte de som blir barnas beste støtte i livet. Det er også de som oppdager vanskjøtsel. De gjør en fantastisk jobb. Derfor mener Arbeiderpartiet at lønns- og arbeidsforhold for de ansatte må være fundamentet i vår barnehagepolitikk.

Jeg vil stille statsråden følgende spørsmål: Mener ikke statsråden at det er nødvendig at det stilles krav om like-

verdige lønns- og arbeidsforhold for private og kommunale barnehager?

Statsråd Laila Dávøy [12:22:15]: Jeg er veldig enig med representanten i at personalet er utrolig viktig i barnehagene. Vi skal ha et godt og faglig kompetent personale.

Når det så gjelder det som også noen av partiene tok opp i forbindelse med at vi inngikk barnehageforliket, nemlig gode lønns- og arbeidsforhold for de ansatte, har vi også nettopp gjennom innfasingen av den likeverdige behandlingen i barnehagene lagt til rette for – litt etter litt, som det heter – at man skal sette private barnehager bedre i stand til å tilby gode lønns- og arbeidsvilkår for sine ansatte. Det forutsetter selvfølgelig at de private barnehagene stadig får bedre økonomi, hvilket de også har fått.

Det er gledelig å se at man i større og større grad i de private barnehagene innfører tariffavtaler med de ansatte. Når vi fra 1. august i år ytterligere øker overføringene til de private, vil også flere bli i stand til å gjøre dette.

May Hansen (SV) [12:23:48]: Det gjelder kravet om at styrer skal være førskolelærer. Det finnes mange ulike barnehager i dette landet, og det har flere vært inne på her. Det er noen enavdelingsbarnehager og noen toavdelingsbarnehager. Det som kan bli resultatet av lovendringen som nå foreligger, er at en enavdelingsbarnehage ikke vil ha den kompetanse som en førskolelærer har, i sin barnehage hvis man ansetter annet pedagogisk personale. Jeg synes dette er bekymringsfullt, for vi har en spesialkompetanse i dette landet, nemlig førskolelærere som har tre års utdanning med etterutdanning, småbarnspedagogikk og ulike kompetansefelt. Det er kjempeviktig at denne kompetansen finnes i enhver barnehage.

Er ikke statsråden bekymret for at den lovendringen som nå foreligger, vil medføre at vi får dårligere kompetanse i enkelte barnehager i dette landet?

Statsråd Laila Dávøy [12:25:01]: Vi har også i den nye barnehageloven strenge krav til kompetanse, både når det gjelder pedagogiske ledere og styrere. Når det gjelder styrere, står det:

«Barnehagen skal ha en daglig leder som har utdanning som førskolelærer eller annen høyskoleutdanning som gir barnefaglig og pedagogisk kompetanse.»

Jeg tenker faktisk stikk motsatt i forhold til representanten May Hansen. Jeg tror at jo mindre barnehagene er, jo mer naturlig vil det være at det faktisk er en førskolelærer som blir styrer, for da må vedkommende også ha ansvaret for hele den pedagogiske virksomheten. Jo større barnehagen er, jo mer vil lederoppgavene i en styrerfunksjon være styrende. I slike tilfeller kan det også tenkes at man kan ha en litt større fleksibilitet i styrerstillingen.

Vi skal ikke glemme at det stilles høye krav. Man skal altså ha høyskoleutdanning, man skal ha barnefaglig og pedagogisk kompetanse.

Eirin Faldet (A) [12:26:24]: Jeg er glad for at statsråden har tatt fatt i dette med lønns- og arbeidsvilkår og

likestiller kommunale og private barnehager. Men når statsråden sier at det skjer «litt etter litt», er ikke jeg helt fornøyd. Arbeiderpartiet synes ikke det er godt nok. Vi mener det kan knyttes opp til godkjenning av barnehager at lønns- og arbeidsforholdet er i orden. Det samme gjelder også dette med pedagogisk utdannet personell – førskolelærere i alle barnehager. Vi mener at det kan gjøres en del for å forsere utdanningen, slik at det blir flere utdannede førskolelærere. Det er en gruppe mennesker som gjør en kjempejobb, og som kanskje ikke får lønn etter det, men de bør i hvert fall ha faglig utdanning og kompetanse for å jobbe med framtidens voksne.

Statsråd Laila Dāvøy [12:27:44]: Det blir nesten å gjenta mitt forrige svar, men det er faktisk slik at mange av de private barnehagene allerede er blitt i stand til å gi gode lønns- og arbeidsvilkår, på lik linje med vilkårene til de ansatte i de kommunale barnehagene. Enda flere vil få muligheten når de får 85 pst. av driftskostnadene som de har, fra egen kommune fra 1. august i år. Tariffavtaler er tross alt et forhold mellom partene, og det er gledelig at flere og flere private barnehager inngår tariffavtaler med de forbundene som her er aktuelle.

Når det så gjelder utdanning av førskolelærere, har vi øg sett nærmere på hvorvidt vi vil ha nok førskolelærere framover. I forhold til situasjonen slik den er i dag, har vi vurdert det slik at vi har en god utdanningskapasitet på førskolelærere. Det vil selvsagt være avhengig av hvor mange flere vi trenger. Vi har ca. 30 pst. førskolelærere i barnehagene i dag. Jeg tror kanskje vi vil trenge enda flere framover. Til den sist utlyste stillingen i en kommune, som jeg hørte om, var det 80 som søkte på én førskolelærerstilling.

May Hansen (SV) [12:29:12]: Driften av private barnehager har vært rimeligere fordi man ikke har hatt skikkelige lønns- og pensjonsavtaler for de ansatte. Vi har et mål om at vi ønsker flere menn inn i barnehagene, og det er helt klart at man faktisk må ha lønns- og arbeidsvilkår som er bra og likestilt med dem i kommunale barnehager, hvis man i det hele tatt skal tro at menn vil gå inn i disse stillingene. Det vet vi godt også fra andre yrker, f.eks. fra det yrket som statsråden og jeg har, sykepleieryrket.

Jeg lurer faktisk på om ikke statsråden bør ha en plan for hvordan vi skal greie å rekruttere menn til barnehager på et helt annet nivå enn pr. i dag. Har statsråden noen tanker rundt det?

Statsråd Laila Dāvøy [12:30:23]: Det er mulig at representanten ikke er klar over at vi har en relativt ny handlingsplan for likestilling i barnehagene som gjelder rekruttering av flere menn. Der har vi tatt en hel rekke nye grep. Det tar selvsagt for lang tid å komme inn på alle.

Vi har et nettverk for menn i barnehager. Fylkesmennene har fått et helt spesielt oppdrag med å styre handlingsplanen. En av fylkesmennene har fått et ytterligere oppdrag som går på å tilrettelegge for en del prosjekter. Det viser seg at i de kommuner der man politisk har tatt et

grep og sagt at man ønsker flere menn i barnehager, har man også klart å rekruttere flere menn. Jeg viser til Asker kommune, som nå har 25 pst. menn i barnehagene. Jeg viser også til et eksempel fra Oslo, der en barnehageeier på eget initiativ valgte å gjøre noe med arbeidsmiljøet fordi hun ville ha flere menn i barnehagene. Hun klarte å få rekruttert 50 pst. menn i løpet av relativt kort tid.

Jeg har også en del andre gode tiltak å vise til.

Presidenten: Fleire har ikkje bedt om ordet til replikk.

Dei talarane som får ordet heretter, får ei taletid på inn-til 3 minutt.

May Hansen (SV) [12:32:00]: Jeg måtte ta ordet for å få mulighet til å svare statsråden.

Jeg er selvfølgelig klar over at vi har en handlingsplan for å få menn inn i barnehagene. Men jeg sier at det er viktig at vi får likeverdige lønns- og arbeidsforhold både i private og kommunale barnehager, hvis vi skal få den ønskede utviklingen i barnehagene.

Jeg syns det er ganske trist at man i et så viktig yrke som det en førskolelærer har, har ganske lav lønn. I over 60 pst. av private barnehager tilbyr man dem ikke skikkelige lønns- og pensjonsavtaler. Det er urimelig når man gjør en så viktig jobb.

Jeg vil også utfordre statsråden litt i forhold til de private barnehagene som tar ut store millionoverskudd, mens andre barnehager så vidt greier driften sin. SV har lagt inn et forslag der vi ber Regjeringa vurdere begrensninger i muligheten til å ta ut utbytte på barnehagedrift. Det jeg lurer på, er om statsråden, når vi får full barnehagedekning, tenker seg at man da burde vurdere å få de samme regler som for friskoler.

Til slutt vil jeg si at SV ønsker at alle barn skal ha lov-hjemlet rett til barnehageplass. Vi ønsker å innføre det fra 1. august 2007. Da regner vi med at vi har tilnærmedesvis full dekning. Vi ønsker at barn skal få en barnehageplass på lik linje med en skoleplass, for vi mener at barnehager er en del av barns utdanningsløp. Vi har også signalisert at vi faktisk ønsker å flytte barnehagene over til et annet departement, slik at vi får utdanning og barnehager i det samme departementet.

Presidenten: Fleire har ikkje bedt om ordet til sak nr. 1.

(Votering, sjå side 1028)

S a k n r . 2

Innstilling fra næringskomiteen om lov om akvakultur (akvakulturloven) (Innst. O. nr. 99 (2004-2005), jf. Ot.prp. nr. 61 (2004-2005))

Presidenten: Etter ynske frå næringskomiteen vil presidenten foreslå at taletida vert avgrensa til 5 minutt til kvar gruppe og 5 minutt til statsråden. Vidare vil presidenten foreslå at det vert gitt høve til fem replikkar med svar etter innlegg frå medlemmer av Regjeringa innanfor den fordelte taletida.

Vidare vil presidenten foreslå at dei som måtte teikne seg på talarlista utover den fordelte taletida, får ei taletid på inntil 3 minutt. – Det er å sjå på som vedtekte.

May-Helen Molvær Grimstad (KrF) [12:35:13] (ordfører for saken): Akvakulturloven bygger på dagens oppdrettslov, som er nærmere 20 år gammel. Det er viktige endringer som i dag gjøres i den nye akvakulturloven, som erstatter dagens oppdrettslov og havbeitelov. Jeg vil takke komiteen for godt samarbeid om akvakulturloven.

Komiteen mener det er viktig for verdiskapingen i Kyst-Norge å legge til rette for en bærekraftig marin næring, bestående av lønnsomme og omstillingsdyktige foretak med høy innovasjons- og nyskappingsgrad.

Betydningen av å fremme akvakulturnæringens lønnsomhet og konkurransekraft innenfor rammen av en bærekraftig utvikling er av særlig betydning. Målene videreføres, men fokuseringen på hvordan målene bør oppnås, blir endret. I loven foreslås det forenklet søknadsbehandling ved etablering av alle typer akvakultur. Det er positivt.

Jeg regner med at de ulike partiene vil ta for seg sine synspunkter på loven, men jeg er glad for å konstatere at Regjeringens framlegg vil bli vedtatt i dag.

Utviklingen i akvakulturnæringen har vært svært omfattende. Denne næringen har vokst enormt, og det har vært store endringer på forhold rundt eierskap, struktur, størrelse, lokalisering, produksjonsteknologi, osv. Visse problemstillinger har forsvunnet med tiden, mens andre har kommet til. Det er derfor viktig at loven legger til rette for utvikling og optimalisering av verdiskapingspotensialet i akvakulturnæringen.

Kristelig Folkeparti mener at akvakultur vil bli et mer mangfoldig begrep gjennom etablering av virksomhet av hittil uutnyttede produksjonsmuligheter, og som loven også legger godt til rette for.

Oppdrettsnæringen er i større grad blitt en del av et globalt marked, med store konkurransemessige utfordringer. Den er også en av de største og mest betydningsfulle eksportnæringene vi har. Vi må ha vilkår og betingelser som er konkurransedyktige, og som gjør oss bedre i stand til å møte de utfordringene næringen opererer i. Konkurransesituasjonen er krevende, men til gjengjeld er potensialet stort.

En illustrasjon på dette er laksesaken og de laksetiltak som EU har mot Norge. Den norske oppdrettsnæringen er effektiv og konkurransedyktig, uten noen form for statsstøtte. Det er en tett dialog mellom myndighetene og lakse-næringen når det gjelder arbeidet mot antidumpingavgifter på norsk laks. Dette mener Kristelig Folkeparti er viktig.

Når det gjelder miljøstatus, er det grunn til å vise til at forvaltningen av norsk akvakulturnæring på flere områder har vært ledende på regulering av næringens miljøpåvirkning. Men nye utfordringer kan stadig dukke opp. Når det gjelder laks, er det viktig å sikre tiltak mot rømming. Kristelig Folkeparti er glad for at Regjeringen jobber sammen med næringen i denne saken og har tatt initiativ

til å få ned antallet rømte oppdrettslaks ved at det er innført en sertifiseringsordning for utstyr.

Når det gjelder videreføring av antallsbegrensning for laks og ørret, vil en i tillegg til tradisjonell søkerkonkurranse som i dag gi en tilleggsmulighet for myndighetene til å gi tildeling etter en noe enklere modell enn i dag. Alle som er kvalifisert, må tilfredsstillende krav departementet setter, og en kan foreta geografisk fordeling av tillatelsene. På denne måten kan regionale hensyn fortsatt tas i tildelingspolitikken.

Verdiskapingen blir gjerne størst når den enkelte næringsutøver selv har frihet til å tilby sine produkter og tjenester i konkurranse med andre tilbydere. I en normalsituasjon vil den enkelte utøver ha et selvstendig ansvar for å regulere produksjon og utbud i forhold til markedet. Samtidig er vi kjent med at norsk oppdrettsnæring lever i en svært krevende og vanskelig handelspolitisk virkelighet som krever et godt og samstemt samarbeid med norske myndigheter. I denne situasjonen synes vi det er riktig å gi myndighetene hjemmel til regulering av produksjonen av laks, ørret og regnbueørret, dersom en mener det skulle være nødvendig.

Komiteen ber videre departementet utrede nærmere alternative måter å gi oppdrettsnæringen større handlefrihet til å kunne samarbeide på. Dette kan være frivillige tiltak som næringen ser som hensiktsmessig å samarbeide om, som f.eks. redusert utsetting av smolt.

Igjen med utgangspunkt i å få fram en lønnsom næring ser Kristelig Folkeparti behovet for å lovfeste retten til å kunne overføre tillatelser og gi muligheter for panteadgang i alle typer akvakulturtillatelser. Konsekvensen er økt handlefrihet og større forutsigbarhet, og det er ikke uvesentlig når det gjelder næringens kapitaltilgang gjennom økt kredittverdighet for akvakulturselskapene. Ved overførsel av pantsatte akvakulturtillatelser overføres både rettigheter og plikter, og det kan f.eks. være av distriktpolitisk art.

Til slutt: SV og Senterpartiet har et forslag, nr. 3, i innstillingen, som jeg håper de vil gjøre om til et oversendelsesforslag. Kristelig Folkeparti vil ikke gi noen signaler om nye konsesjoner nå, ut fra den situasjonen næringen er i. Men hvis det på sikt endrer seg, stiller Kristelig Folkeparti seg ikke avvisende til å se på tiltak som stimulerer kommuner og regioner mer for å legge til rette for akvakultur. Så vi ønsker ikke å lukke døren for tiltak som kan gi kommuner og/eller regioner inntekt av dette, som et alternativ til den statlige konsesjonsavgiften.

Jeg tar opp forslaget fra Høyre og Kristelig Folkeparti.

Presidenten: Representanten May-Helen Molvær Grimstad har teke opp det forslaget ho refererte til.

Grethe Fossli (A) [12:41:01]: Oppdrettsnæringen er viktig, ikke bare for Norge, men også for EU. Onsdag kunne vi lese i avisene om den ferske rapporten fra SINTEF og FAFO som er utarbeidet etter oppdrag fra LO, om hvilken betydning norsk laks har for EU. Det betyr ikke bare god mat, men også mange arbeidsplasser. Bortimot

(Fossli)

25 000 arbeidere i EU er avhengig av en næring som er meget viktig, også for Norge.

Hva har så dette med akvakulturloven å gjøre? Jo, for meg er dette et bevis på at vi må ha en næring som er seg sitt ansvar bevisst, som har gode vilkår og som er regulert etter en god lov.

Saksordføreren har gitt oss en grei gjennomgang av lovforslaget. Jeg vil derfor konsentrere meg om et par av områdene i loven.

Først til problemstillingen rundt hjemmel til å innføre individmerking. Da Stortinget i sin tid behandlet St.meld. nr. 12 for 2001-2002 Rent og rikt hav, diskuterte Stortinget spørsmål knyttet til merking av oppdrettslaks. Da sa flertallet i komiteen i en felles merknad følgende:

«Flertallet viser til prosjekt i Fiskeridepartementet for å finne frem til en egnet, rasjonell merking av oppdrettsfisk, og forutsetter at prosjektet fører frem til konkrete forslag til et slikt system, og at næringen så snart som det er praktisk mulig pålegges å gjennomføre slik merking. Merkingen må foregå på en effektiv og dyreetisk forsvarlig måte. Merking skal både ha generell preventiv effekt, og gjøre det mulig å lokalisere anlegg der fisk har rømt fra. Flertallet peker på muligheten for å nytte slik merking som et kvalitetsstempel overfor utenlandske kjøpere.»

Dette sa et bredt flertall for et par år siden. Vi kan konstatere at det ennå ikke er forsket fram metoder som ivaretar de kravene vi stilte den gang, og at dette fremdeles er under arbeid.

I tillegg er det slik at både næringen selv og myndighetene siden den gang har innført strengere krav til oppdrettsanlegg, propellbeskyttelse på båter som brukes i næringen, og sertifiseringsordning for utstyr.

Selv om rapporter viser at rømming fremdeles er et problem, kanskje spesielt i enkelte deler av landet, har vi fra Arbeiderpartiet denne gangen valgt ikke å foreslå at en hjemmel om merking legges inn loven.

Nå er det slik at merking av laksen ikke er et tiltak mot rømming, men det vil være mulig å lokalisere hvor laksen kommer fra, og deretter gå inn med tiltak hvis det er oppdrettere som ikke er seg sitt ansvar bevisst.

Rømt oppdrettslaks er en trussel mot de ville laksestammene våre, og de kunnskaper vi etter hvert har ervervet oss når det gjelder innføring av «fremmede» arter, viser at det er viktig å bekjempe rømming.

Både World Wildlife Foundation og organisasjonen Norske Lakseelver har tatt opp dette, og de viser bl.a. til en rapport som ble publisert av World Wildlife Foundation 12. mai i år, som viser at rømt oppdrettslaks svekker de ville laksestammene i Norge.

Så fra Arbeiderpartiets side har vi valgt å sette vår lit til næringen og myndighetene og den jobben de gjør. Samtidig mener vi at vi skal fokusere på fortsatt å forske på mulighetene for identifisering. Så håper også vi at slike triste saker som vi har opplevd nå i det siste i Alta-området, blir løst, og at vi ikke får slike saker som verken næringen eller myndighetene har skyld i.

For øvrig er vi godt fornøyd med at det fokuseres på miljø i dette lovforslaget som departementet har lagt fram.

I lovforslaget legges det også opp til en forenkling av tildelingsprosessen for laks og ørret. Vi er i hovedsak enig i de tiltak som foreslås, men med en begrensning: Vi ønsker ikke at en skal gjøre bruk av loddtrekning, budrunder eller auksjon. Vi mener at dette kan være prisdrivende, og at det vil kunne begrense deltakelsen på en uheldig måte. Det er trist hvis det er økonomien som skal begrense deltakelsen, hvis det ellers er godt kvalifiserte interessenter.

For øvrig har jeg lyst til å ønske næringen lykke til i kampen mot EU og den saken som man sliter med nå. Dette er triste greier.

Ivar Kristiansen (H) [12:45:15]: Saksordføreren har på en utmerket måte redegjort for komiteens arbeid og konkludert med at Regjeringen får flertall for sitt forslag til lovendring og sammenslåing av lover. Flertallet oppnås med vekslende støtte i Stortinget i denne saken som i, prisverdig nok, en del andre saker, og jeg tror at dagens debatt er et bidrag til å fjerne noen tunge ryggsekker fra bøkene til norsk fiskerinæring, og at man gjør livet enklere for dem som ønsker å delta aktivt og være med på å utvikle norsk akvakulturnæring og norsk fiskerinæring videre. Det er nødvendig, for selv om vi ubetinget er best i verden på dette området – vi er størst, vi har det beste produktet, vi leverer de beste varene, vi har den beste kunnskapen, best kvalitet og best teknologi – så ser vi at det fortsatt er mange utfordringer som gjenstår for å kunne drive denne næringen opp til det nivået som vi ynder å hevde at vi har potensial til.

I så måte er dagens sak svært viktig, og jeg synes også det er interessant å se hvordan fisk på børsen nå virkelig er blitt kuler som man legger merke til. Store, tunge norske investorer går nå inn med full tyngde i de store og aktive norske selskapene som har internasjonale forgreninger. At representanter fra enkelte av disse næringene er med og kritiserer norske myndigheter for deres behandling av den konflikt vi har med Den europeiske union, er ikke egnet til å forstå, og jeg kan neppe forstå at dette er noe bidrag til å hjelpe norsk akvakulturnæring, og norsk laksenæring i særdeleshet, opp og frem.

Men dette var ikke mitt hovedpoeng i dagens sak. Som saksordføreren har vært inne på, er det viktig at vi lovfester retten til å kunne overføre tillatelser og gi muligheter til panteadgang innenfor denne industrien som innenfor all annen næringsvirksomhet. Det åpner for større muligheter til kapital, til kunnskap, som det alltid vil være behov for å utvikle i denne næringen.

Så er jeg glad for at man gir departementet den nødvendige fullmakt til å utvikle alternative strategier når det gjelder handlefrihet, som går på organisering, uten at vi snakker om eller organiserer såkalte POer. Vi bør ha tilstrekkelig erfaring også i det politiske arbeidet til å forstå at vi må ikke gjøre noen verdens ting som kan provosere konkurransemyndigheter i Europa, og heller ikke de trafikkreglene som WTO har på dette området.

Til slutt vil jeg advare mot at de sterke merknadene som opposisjonspartiene, Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet, har når det gjelder fokus på videre utredning av individmerking, drives videre. Jeg tror at de konklusjonene som Merkeutvalget har lagt på bordet, skulle være mer enn tilstrekkelig til å legge bort alle tenkelige forslag som skal gå i retning av individmerking. Én ting er at de kostnadene det vil påføre norsk laksenæring, vil bli astronomiske – det vil være et større anslag mot norsk laksenæring enn f.eks. dagens straffetoll, eller i hvert fall i nærheten av de beløp dagens straffetoll representerer for norsk laksenæring. Man konkluderer med ikke å anbefale individmerking av laks. Det er dyreetisk problematisk, det er praktisk problematisk, og økonomisk snakker vi om ca. 2 kr pr. individ, altså totale kostnader på ca. 400 mill. kr, som man åpner muligheten for å påføre norsk laksenæring. Dette advarer Høyre sterkt imot. Det kan neppe være noe bidrag til å hjelpe norsk laksenæring i videre utvikling inn mot det markedet man tross alt skal leve videre og trygt i for fremtiden.

Øystein Hedstrøm (FrP) [12:50:20]: Fremskrittspartiet mener det er positivt med en revisjon og en modernisering av lovverket og rammevilkårene som omfatter havbeite- og oppdrettssektoren. Næringen har hatt en imponerende rask utvikling og er et godt eksempel på hvordan private virksomheter gir sikre og lønnsomme arbeidsplasser langs kysten vår.

Men dagens globale konkurransesituasjon forutsetter at næringens betingelser gis en helhetlig vurdering, som betyr at en gis nødvendig frihet til å tilpasse seg endringer i konkurransesituasjonen. Vi er opptatt av å gi næringen et best mulig grunnlag for videre vekst og utvikling gjennom å få etablert internasjonal konkurransedyktige rammevilkår med muligheter for ekspansjon og verdiskaping med oppdrett av nye arter og større grad av videreføring.

Lovforslaget innebærer en viss liberalisering av rammeverket knyttet til næringen og en normalisering av rammevilkår sammenlignet med andre næringer i Norge. Det fremheves at lovrevisjonen vil gjøre det enklere å profesjonalisere strukturen i et marked der konkurransen er sterk, men det finnes ingen reell begrunnelse for å opprettholde en spesielt sterk regulering når det gjelder oppdrett av laks og ørret, slik vi ser det. Fremskrittspartiet er prinsipielt motstandere av å opprettholde et gammeldags konsesjonssystem i akvakulturnæringen, med antallsbegrensning. Dette er en unødvendig regulering, som kan hemme videre vekst, og som kan ramme mange kystsamfunn som vil tjene på en mer liberal verdiskapingspolitikk. Vi ønsker å avskaffe dette konsesjonssystemet og erstatte det med tillatelser der det er klare avgrensninger av hvilke hensyn det er relevant å legge vekt på, som miljø- og veterinære hensyn.

Fremskrittspartiet er uenig i at vernehensyn i så stor grad fremheves på bekostning av hensynet til næringsutvikling. Rammebetingelsene må ta utgangspunkt i markedssituasjonen dersom man skal kunne utnytte vekstpotensialet i akvakulturnæringen, og dersom det skal kunne

skapes et grunnlag for videre utvikling av nye oppdrettsarter.

Vi mener også at næringen må kunne utvikle seg i de geografiske områder som er best egnet for det, og at en politikk for vern av kystsonen må ta hensyn til dette.

Det er positivt at lovforslaget i så stor grad vektlegger hensynet til effektivitet, og at det legges opp til en viss deregulering som vil gjøre næringen langt mer tilpassningsdyktig i en konkurransesituasjon. Akvakulturnæringen har stor betydning for Kyst- og Distrikts-Norge, og i dette ligger mange muligheter for vekst og nye arbeidsplasser dersom næringen gis frihet til å ta landets fortrinn i bruk. Da må det legges rammebetingelser der det er hensynet til effektiv utvikling av næringen som kommer i forgrunnen. Videre må kystsamfunnene få mulighet til selv å definere en aktiv næringspolitikk for sine lokalsamfunn. Da er det lokalt man bør gjøre helhetsvurderingene med hensyn til vekst og vern, og ikke som i dag gjennom sentrale pålegg.

Fremskrittspartiet vil i den sammenhengen fremheve betydningen av å skille nærings- og distriktpolitikk. Det er konkurransedyktige rammebetingelser for næringer som vil gi den beste distriktpolitikken ved at det skapes nye bedrifter og arbeidsplasser i distriktene.

Stadig sterkere internasjonal konkurranse gjør at vi må gi næringen i Norge rammebetingelser som er på linje med hva våre viktigste konkurrentland har. Vi må ikke gi pålegg om særnorske begrensninger eller reguleringer som skader utviklingen av noe som kan bli en fortsatt vekstnæring for landet og mange norske kystsamfunn. Loven innebærer på flere områder en utvikling i riktig retning ved at man normaliserer rammevilkår og deregulerer. Men samtidig videreføres en rekke unødvendige og begrensende reguleringer, som særlig konsesjonssystemet knyttet til laks og ørret innebærer.

Fremskrittspartiet vil fullt ut normalisere næringens rammevilkår i forhold til andre norske næringer. Ved å fjerne konsesjonssystemet og med en lokal arealforvaltning vil næringen virkelig kunne utnytte vekstmulighetene.

Jeg vil ta opp Fremskrittspartiets forslag i innstillingen.

Presidenten: Representanten Øystein Hedstrøm har teke opp dei forslaga han refererte til.

Åsa Elvik (SV) [12:55:09]: Lat meg starte med å seie at eg synest det er positivt at statsråden har hatt to – iallfall eit og eit halvt – opne øyre i høringa og har teke inn ein del av dei innspela som har kome i høringsprosessen, f.eks. innspela om at formålsparagrafen skal ha ein klausul om «innenfor rammene av en bærekraftig utvikling», og at ein har fremma eit forslag om forbod mot oppdrett av framande artar. Det synest eg er bra endringar i forhold til det som var Regjeringas opphavlege lovutkast.

Etter saksordførarens innlegg skal eg berre konsentrere meg om ein del ting som vi frå SV si side er ueinige i, for det er jo ein god del som vi er einige om.

Vi foreslår bl.a. ein lovheimel for individmerking. Dette er i samsvar med det både Miljøverndepartementet, Same-

tinget, DN, Fiskeridirektoratet og Mattilsynet har tilrådd i høringa. Vi meiner at det at ein i dag ikkje har blitt einige om kva slags metodar som er best eigna, ikkje er til hinder for at vi skal kunne ta inn ein heimel i loven om at ein skal kunne iverksetje eit sånt krav i den augneblinken ein har ei eigna form for merking. Tvert imot meiner vi at denne heimelen er eit positivt signal om at i den augneblinken vi har tilstrekkeleg utvikla metodar, iverkset vi ein sånn type krav. Det må framleis vere eit mål at ein så fort som det er praktisk mogleg, skal gjennomføre individmerking i oppdrettsnæringa, meiner vi frå SV si side.

Vi går imot forslaga i forhold til tildelingsrutinar om loddtrekning og auksjon. Eg har merka meg at det står i proposisjonen at «samfunnsinteressene stopper ved at arealet benyttes til akvakultur og at driften skjer forsvarlig». Men frå SV si side er vi opptekne av å halde ved lag ei form for eigarskapsregulering. Det som ein kallar søkjarkonkurranse, som nokon vitsar med og kallar «skjønnhetskonkurranse», har faktisk eit formål i forhold til at ein er i stand til å finne den best eigna konsesjonshaldaren. Eg høyrer at ein flyttar fokus frå kven som driv, til korleis det blir driven, men eg vil berre minne om at i førre veke fekk vi ei sak om at hovudkontoret til Fjord Seafood no skal flyttast frå Brønnøysund til Oslo. Det er klart at samfunnsinteressene handlar om noko langt meir enn kor akvakulturproduksjonen faktisk skjer. Samfunnet har heldigvis langt større interesse av oppdrettsnæringa enn som så.

Vi er også ueinige i at det skal bli gitt høve til fri overføring og pantsetjing av akvakulturløyve. Dette er ei form for deregulering som vi frå SV si side fryktar vil føre til auka kapitalpress og investeringsbehov i næringa, og vi er spesielt uroa over dei distriktpolitiske konsekvensane av ein sånn type forslag. Vi merkar oss høringsutsegna frå NTNU, der det står at konsekvensane ikkje er vurderte, men dette forslaget vil utan tvil kunne få store negative konsekvensar. Vi har også merka oss at Fiskeridirektoratet i Finnmark meiner at dette favoriserer kapitalsterke oppdrettarar og tappar næringa for eigenkapital, nettopp det same som vi peikar på frå SV si side.

Frå SV si side er vi opptekne av at oppdrettsnæringa er ei næring der produksjonen skjer i lokalsamfunn. Vi ønskjer derfor å erstatte statlege konsesjonsavgifter med lokalt fastsette arealavgifter, differensiert etter type oppdrett, som tilfelle kommunen, og vi fremjar forslag om det i lag med Senterpartiet.

Eg synest det er litt spesielt når ein i proposisjonen argumenterer med at fordi vederlaget var sett for høgt, var det ingen som ville ha søkt på dei utlyste konsesjonane i Finnmark, og derfor må ein bruke auksjon eller loddtrekning som tildelingsmetode. Etter mi mening er det argumentet eit argument mot ei statleg konsesjonsavgift og ikkje eit argument for loddtrekning eller auksjon som tildelingsmetode. Det er eit paradoks, som ein kanskje kunne ha tenkt på om ein skulle snu andre vegen frå departementet si side.

Frå SV si side har vi gått imot opphevinga av førkvoteringa, dvs. vi har iallfall uttrykt oss imot, for det er ikkje noko som Stortinget har blitt hørt i forhold til. Vi har

også vore ueinige i dei siste tildelingane av konsesjonane. Vi er opptekne av at regulering er nødvendig på grunn av marknadsmessige, miljømessige og distriktsmessige omsyn, og er tydelege i innstillinga på at vi ønskjer å gjeninnføre førkvoten som form for produksjonsregulering.

Då komiteen var i Skottland, hadde vi alle saman ei litt «utafor kroppen»-oppleving då vi møtte skotske oppdrettarar som skulda oss for å bruke oljefondet til å subsidiere norske oppdrettarar. Det er klart at den handelskriegen som vi er inne i, stadfestar den gamle seiemåten at ingenting er så samlande som ein felles ytre fiende. No ser eg av medierapportar at det kanskje er litt brann i rosene leir likevel.

Vi er opptekne av at det faktisk ikkje berre er store aktørar i denne næringa. Vi ønskjer å bruke eigarskapsreguleringar, vi ønskjer å bruke loven til å stimulere til lokalt eigarskap og lønnsemd i næringa.

Til sist vil eg gjerne ta opp dei forslaga som vi står alei- ne om eller saman med andre om i innstillinga.

Presidenten: Representanten Åsa Elvik har teke opp dei forslaga ho refererte til.

Odd Roger Enoksen (Sp) [13:00:32]: Med tanke på at det gamle lovverket er fra oppdrettsnæringens barndom, er det både prisverdig og fornuftig at fiskeriministeren har foretatt både en modernisering av og en opprydding i det gamle lovverket. Det har vært nødvendig med endring, og det er helt klart at det også er nødvendig å endre lovverket i en retning som tar inn over seg at det er nye arter som nå er på banen, i større grad enn det har vært tidligere. Det er en næring som har hatt en eventyrlig utvikling, og norsk oppdrettsnæring må kunne sies å være en av verdens mest kostnadseffektive oppdrettsnæringar. Men ikke bare det, det er betydelig mindre sykdom i næringen. Det er et lavere forbruk, og på toppen av det hele er det en næring som fortsatt har store utviklingsmuligheter.

I løpet av de ti årene vi har hatt oppdrettsnæring i Norge, har den vært gjennom betydelige restruktureringer og konsolideringer. Rundt tusenårsskiftet var det betydelig kapitaltilgang. Det var stor optimisme i næringen, og det var høy prising av konsesjoner. Nedturen som kom etterpå, var dramatisk for mange av dem som først og fremst lånefinansierte sine konsesjonskjøp, og vi har sett etterdønningene av dette i flere år etter de store oppkjøpene rundt tusenårsskiftet. Det viste seg at det var faktisk de små og mellomstore, veldrevne anleggene med lokal forankring som klarte seg best gjennom den vanskelige perioden vi her hadde – bedrifter som ikke hadde brukt millio- neløp på å kjøpe konsesjoner, men som hadde konsentrert seg om å drive på en skikkelig måte de konsesjonene man hadde fått tildelt fra staten.

Senterpartiet mener at det fortsatt skal være en sterk lokal forankring i oppdrettsnæringen. Vi er derfor imot en del av de forslag som Regjeringen har fremmet her, bl.a. at konsesjoner skal kunne tildeles gjennom auksjonsprinsippet. Det betyr at det vil være en tildeling hvor pris er avgjørende, og ikke andre kriterier, som kan være vel så

viktige, noe vi har sett mange eksempler på i de årene som har gått. Det er på dette området at Regjeringen går for langt i forslaget. En modernisering behøver ikke nødvendigvis å bety at man skal kaste vrak på det som har vært godt med det gamle lovverket, og som har vist at denne næringen er en av de med best utvikling innenfor norsk næringsliv i løpet av så kort tid. Derfor sier vi også nei til fri omsetning og pantsetting av konsesjoner. Jeg er ikke i stand til å slutte meg til den ensidige hylling av det som nå skjer på børsen, som Ivar Kristiansen gir uttrykk for. Jeg tror det er andre forhold innenfor oppdrettsnæringen enn fokus på børskurser og oppkjøp av børsnoterte selskaper som vil være avgjørende for utviklingen.

At store aktører med hovedkontor i andre land, som skatter til andre land, og som har en større og større del av aktiviteten sin i andre land, nå er bortimot 50 pst. eier i et av Norges største selskap, og i dagens utgave av Dagens Næringsliv gir uttrykk for ambisjoner om å kjøpe seg ytterligere opp, kan være bra, men det kan også bety at vi ser det samme som vi har sett med Fjord Seafood, som nå har gjort vedtak om å flytte hovedkontoret fra Brønnøysund til Aker Brygge. Det kan fort bli en flytting av hovedkontor, og dermed aktiviteter på viktige områder, ut av landet, noe jeg ikke tror Ivar Kristiansen heller ønsker seg.

Siden det er fredag, skal jeg være vennligsinnet, men det er heller ikke riktig at Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet ønsker å påføre denne næringen kostnader i hundremillionersklassen i forhold til merking, som Ivar Kristiansen sier. SV står alene om et forslag om å innføre en hjemmel for merking. Det de tre partiene sier i sin merknad, er at det er viktig å fokusere på rømming, og etter den episoden vi har sett i Altafjorden, hvor en oppdretter er blitt utsatt for sabotasje, og selv er helt uskyldig i det som har skjedd, med store konsekvenser både for oppdretteren og i verste fall også for situasjonen i Altafjorden, burde man utvise en viss ydmykhet i forhold til denne situasjonen. Det er nødvendig å fokusere på det, både fra myndighetenes og fra den enkelte oppdretters side, og det er det som er poenget i den merknaden som vi står i lag om. Her må alle parter være med og dra lasset, og det er ikke snakk om ensidig å påføre næringen store kostnader.

Helt til slutt: En enstemmig komitee ber også om at en erstatningsordning ved nedslakting blir vurdert. Det er oppdrettere – og dette er noe som kanskje først og fremst går ut over de små oppdretterne – som har fått pålegg om nedslakting, både berettiget og muligens også uberettiget. Men uansett hva som er årsaken til dette, påfører det næringen og enkeltaktører store økonomiske kostnader. Det bør i alle fall gjennomføres en vurdering fra departementets side av om staten på samme måte som man gjør innenfor landbruk, kan være med og ta en del av det økonomiske ansvaret i slike tilfeller.

Statsråd Svein Ludvigsen [13:05:54]: Jeg er svært tilfreds med den brede enigheten i komiteen om rammene for den videre utvikling av akvakulturnæringen.

For det første: Loven er en oppfølging av stortingsmeldingen Den blå åker, hvor også Regjeringen fikk bred til-

slutning til at det er nødvendig å vri fokuset fra primærproduksjon til et mer markeds- og forbrukerperspektiv.

For det andre: Loven skal fremme akvakulturnæringens lønnsomhet og konkurransekraft innenfor rammene av en bærekraftig utvikling og bidra til verdiskaping på kysten.

For det tredje: Akvakulturnæringen har siden midt på 1980-tallet gjennomgått en omfattende utvikling, slik også forrige taler var inne på, og perspektiver på potensialet i marin sektor gjør at man må forvente en høy endringstakt også i årene framover.

Med dette bakgrunnsteppet har Regjeringen sett det som viktig at næringen får et oppdatert lovverk som setter rammer for virksomheten, og som også tar hensyn til viktige og grunnleggende erkjennelser. Den første er at næringens lønnsomhet og konkurransekraft er det som skaper verdier i distriktene. Verdiskapingen på kysten er avhengig av at virksomhetene drives lønnsomt og på den måten kan bidra til fellesskapet gjennom arbeidsplasser og økonomisk overskudd. Det er viktigere hvordan virksomheten drives, enn hvem som driver den. Samtidig er det mulig å videreføre regionalpolitiske mål bl.a. gjennom tildeling av tillatelser.

Den andre erkjennelsen er at i det øyeblikket forbrukerne velger norsk fisk, skjer verdiskapingen. Derfor må lovverket og de øvrige rammebetingelsene for havbruksnæringen og marin sektor også ivareta slike hensyn.

Den tredje erkjennelsen er at næringen har et selvstendig ansvar for miljøet innenfor de rammer som samfunnet setter. Et godt miljø er en viktig forutsetning for lønnsom drift. Bedriftene er derfor av egeninteresse sterkt opptatt av en miljøtilpasset produksjon. Forslaget til ny akvakulturlov viderefører næringens ansvar for miljøet og tilrettelegger for videre utvikling av miljøtiltakene. Mitt inntrykk er at dette er næringen særdeles opptatt av.

Den fjerde erkjennelsen er at akvakulturnæringen skal være en inkluderende næring, dvs. at det legges til rette for at næringen skal være en inkluderende næring som ikke støter mot andre brukerinteresser i kystsonen. Det er derfor viktig for næringens utvikling at det foretas avveininger ved etablering og drift, slik at næringen og andre brukere av kystsonen tilpasses hverandre. Verktøy for det finnes i det lovforslaget som nå er til behandling.

Den femte erkjennelsen er at næringen sliter med det den opplever som et komplisert og omfattende regelverk, og ber om forenklinger. Lovforslaget er en klar forenkling og effektivisering av saksbehandlingen, hvilket kommer til å være til fordel for næringen.

Det er svært positivt at komiteen i hovedsak støtter disse fem pilarene, nemlig lønnsomhet og konkurransekraft, markedsfokus, miljø, bruk av kystsonen og en effektiv forvaltning som grunnlag for videre utvikling og vekst i akvakulturnæringen.

Forslagene har – og det synes jeg er et særdeles viktig suksesskriterium – også fått bred oppslutning i de alminnelige høringene med næringsorganisasjonene, miljøorganisasjonene og andre interessenter i akvakulturnæringen.

Jeg er selvsagt tilfreds med at det står et bredt flertall bak alle de sentrale elementene i den nye loven. Det er viktig fordi loven dermed gir forutsigbare rammevilkår. Forutsigbarhet og langsiktighet er sentrale forutsetninger også for å håndtere næringens konkurranseutsatte situasjon ute. I denne sammenhengen kan man jo bare vise til den kampen som næringen står oppe i, sammen med myndighetene, for å sikre oss en markedsadgang på vilkår som gjør at vi får lov til å ta ut den konkurransefordelen som en effektiv næring har, og at de urettmessige beskyldninger som rettes mot norsk næring fra EU, blir tilbakevist. Det er en samlet næring som sammen med myndighetene bør stå den kampen ut. Det er jo ting som tyder på at man i næringen nå bør tenke seg om to ganger, om det egner seg å ta den kampen, med den splittelsen som man kan lese om i media.

For øvrig viser jeg til innstillingen fra komiteen, som tar opp flere forhold, og som flere av talerne har vært inne på. Jeg skal selvsagt følge opp på vanlig måte, i samsvar med det jeg har sagt i brevveksling, de enkelte elementene og forslagene som er fremmet der.

Presidenten: Det vert replikkordskifte.

Åsa Elvik (SV) [13:11:20]: I samandraget av hovedinnholdet i proposisjonen kan vi lese følgende:

«I forlengelsen av at eierskapsregulering utfases, foreslås det å innføre adgang til overføring og pant av tillatelser. Deregulering av eierskapskrav i kombinasjon med rett til overføring og pant vil, etter departementets oppfatning, normalisere næringen i forhold til annen industri og gjøre næringen mer tilpasningsdyktig for å imøtekomme framtidige utfordringer.»

Deregulering er altså eit argument for å normalisere næringa i forhold til annan type industri.

Det er kanskje farleg å setje statsråden på tanken, men eg lurar på om dette er ein totrinnsrakett. Har statsråden i neste omgang tenkt å normalisere den tradisjonelle fiskerinæringa i forhold til annan type industri, slik at den tradisjonelle fiskerinæringa skal bli betre i stand til å møte framtidig konkurranse?

Statsråd Svein Ludvigsen [13:12:28]: Jeg takker for ideen fra representanten Elvik, men jeg tror at representanten gjør den generaltabben som altfor mange gjør, nemlig å sette et likhetstegn mellom den tradisjonelle fiskerinæringen og oppdrettsnæringen. Oppdrettsnæringen er i mye større grad en industriell produksjon og må ha et lovverk som er knyttet til å fremme industriell produksjon. Det å overføre den tradisjonelle fiskerilovgivning og fiskerireguleringene til oppdrettsnæringen er et feilspor, så jeg håper representanten Elvik ikke vil forfølge en såpass dårlig idé.

Så er det også slik at når det gjelder å normalisere næringen og tilpasse lovverket til en industriell produksjon, er det særdeles viktig at man har rammevilkår som gjør at finansieringsinstitusjoner eller investorer synes dette er interessant. Jo flere begrensninger vi legger, og jo mindre sikkerhet investorer, enten det er banker eller private investorer, får for sine investeringer, desto mindre interessant er næringen.

Odd Roger Enoksen (Sp) [13:13:46]: Saksordføreren oppfordret SV og Senterpartiet til å omgjøre forslag nr. 3 til et oversendelsesforslag. Dette er altså forslaget om å erstatte den statlige konsesjonsavgiften med en arealavgift til kommunene. Saksordføreren begrunnelse var at Kristelig Folkeparti ikke var avvisende til å få en vurdering av dette forslaget, fordi det bl.a. kunne gi incitament til kommunene til å drive næringsutvikling, noe som også er forslagsstillernes hensikt med dette forslaget.

Jeg synes det er positivt at iallfall ett av regjeringspartiene har dette forslaget til vurdering, så jeg vil gjerne høre fiskeriministerens syn på forslaget før vi tar stilling til hvordan vi skal håndtere det videre.

Statsråd Svein Ludvigsen [13:14:41]: Med lang erfaring fra Stortinget, også som representant, kan jeg vel erkjenne at et forslag som blir nedstemt, har relativt liten verdi, men det å ha en oversendelse gjør at det selvfølgelig vil bli fulgt opp fra Regjeringen.

Skulle det bli en oversendelse, vil jeg selvfølgelig ta den oversendelsen og forfølge forslaget, som er til løpende vurdering, for det er jo ikke noen ny idé at man skulle erstatte den statlige konsesjonsavgiften med en arealavgift til kommunene. Vi skal selvfølgelig følge opp forslag som blir vedtatt i den ene eller andre form i Stortinget, men jeg må jo da se om det blir en oversendelse eller ikke.

Åsa Elvik (SV) [13:15:44]: Statsrådets svar til meg var betryggende. Utfordringa er jo ikkje at dette er ein idé vi kunne ha komme på. Dette er ein idé som statsråden sjølv kunne ha komme på.

Vi er opptekne av at oppdrettsnæringa har ein samfunnsfunksjon langt utover berre det at produksjonen skal skje forsvarleg, slik det er omtalt i proposisjonen. Vi er opptekne av at oppdrettsnæringa faktisk er ei næring som er integrert i ein del lokalsamfunn, og som tener ein så viktig funksjon.

Men, som sagt, svaret var veldig betryggende. Statsråden har ikkje tenkt å komme på den ideen, så då får han berre gløyme at eg i det heile teke har sett han på ideen.

Eg har eit spørsmål til. Både Norske Sjømatbedrifters Landsforening og FHL havbruk har uttalt seg. NSL gir uttrykk for at ein er mot både fri overføring og bruk av auksjon. FHL havbruk problematiserer auksjon veldig i sitt høringssvar til statsråden. Har statsråden tenkt å lytte til dette når det gjeld val av tildelingsform?

Statsråd Svein Ludvigsen [13:16:55]: Jeg tror vi først og fremst skal holde fast ved at oppdrettsnæringen er og vil være en distriktsnæring. Det er der vi har arealene. Det er der vi på mange måter har muligheten til å drive denne næringen.

Da er det vi fra Regjeringens side sier at det er viktigere å sikre at denne næringen drives på en forsvarlig måte, enn hvem som driver den. Det er kapitalkrevende, og det er kompetansekrevende. Det krever også markedsrett for å kunne operere. Denne loven åpner til de grader opp for det på en helt annen måte enn det gamle lovverket. I denne sammenhengen er også tildelingskriteriene et ikke

uvesentlig element. Vi åpner gjennom dette lovverket for tilleggsmuligheter ved tildeling.

Det er fortsatt i henhold til loven full anledning til å ta distriktsmessige hensyn. Det vil være opp til statsråden – hvem det nå enn måtte være som vil være det i tiden framover. Men jeg skal i mange år også vektlegge de distriktspolitiske hensyn samtidig som jeg vurderer det opp mot auksjon og andre former for avgift.

Odd Roger Enoksen (Sp) [13:18:20]: Jeg takker statsråden for at han gjorde meg oppmerksom på at det er forskjell på å få nedstemt et forslag og å oversende det. Nå har jeg fem møtedager igjen av mine tolv år på Stortinget, og jeg har såpass selvinnsikt at jeg er klar over at det er mange ting jeg ikke vet. Men akkurat det hadde jeg riktignok oppdaget.

Spørsmålet mitt var altså ikke om det var forskjell mellom å oversende forslaget og å få det nedstemt, men spørsmålet mitt var om statsråden kunne gi sin vurdering av et slikt forslag i lys av det som saksordføreren fra et av regjeringspartiene uttalte i sitt hovedinnlegg, nemlig at dette syntes saksordføreren var en rimelig god idé, som hun ville be om en grundig vurdering av. Dette har selvsagt betydning, for innfører man først en statlig konsesjonsavgift, hvor de som byr på disse konsesjonene og kjøper konsesjoner, skal betale en høy pris for dem, kan man ikke etterpå bare komme og si at man skal ha en kommunal arealavgift på dette. Så jeg vil gjerne høre hvordan statsråden vurderer forslaget.

Statsråd Svein Ludvigsen [13:19:28]: Jeg takker representanten Enoksen for at han delte sin selvinnsikt med Stortinget.

Vi har ikke foreslått å innføre en arealavgift som skulle inngå som en del av en kommunal inntekt. Det er varslet at Regjeringen ikke har vurdert det som et egnet virkemiddel.

Når så representanten Enoksen etter tolv år på Stortinget ber meg i en replikkveksling om å foreta «en grundig vurdering» av et slikt forslag, setter jeg spørsmålsteget ved om han ønsker å få det, eller om det er mer for å holde en politisk diskusjon i gang. Men jeg går ut fra at representanten Enoksen er enig i at en grundig vurdering som er grundigere enn den vi har gjort i lovforslaget, er det ikke mulig å gi i en replikkveksling.

Presidenten: Fleire har ikkje bedt om ordet til replikk. Fleire har ikkje bedt om ordet i sak nr. 2. (Votering, sjå side 1032)

S a k n r . 3

Innstilling fra næringskomiteen om lov om endringar i lov 27. april 1990 nr. 9 om regulering av eksporten av fisk og fiskevarer.

Eksportutvalet for fisk som aksjeselskap (Innst. O. nr. 112 (2004-2005), jf. Ot.prp. nr. 88 (2004-2005))

Ivar Kristiansen (H) [13:21:41] (ordfører for saken): Siden jeg ikke sitter inne med den lange erfaring som enkelte andre deltakere i dagens fiskeridebatt har, skal jeg holde meg strengt til saken.

Det denne saken gjelder, er en endring i eksportloven. Det er en enstemmig komite som går inn for de tilpasningene som departementet foreslår. De endringene som foreslås, går spesielt på to forhold. Det ene er en endring i reglene om godkjenning av eksportører, altså en forenkling av dagens praksis. Det andre går på å omgjøre Eksportutvalget for fisk til et 100 pst. statlig eid aksjeselskap. Eksportutvalget for fisk blir nå et selvstendig selskap og blir ikke som nå direkte underordnet departementet, selv om departementet vil være den institusjonen som det nye aksjeselskapet skal forholde seg til. Endringene vil først og fremst innebære at aksjeloven skal gjelde for selskapet, selv om komiteen forutsetter at selskapet på mange måter skal videreføres som i dag.

Endringene gjøres av hensyn til at Eksportutvalget for fisk har endret seg dramatisk fra opprettelsen i 1991, med fem ansatte, til i dag å være et selskap med nærmere 50 ansatte. Det er blitt den av institusjonene i Norge som har den største eksportkunnskapen av samtlige, uansett bransje og næring, og det er representert i et stort antall land i verden.

Dette er ikke en stor endring verken fra departementets eller komiteens side, men en nødvendig tilpasning.

Presidenten: Fleire har ikkje bedt om ordet til sak nr. 3 (Votering, sjå side 1038)

Å g o t V a l l e hadde her overtatt presidentplassen.

Etter at det var ringt til votering i 5 minutter, uttalte **presidenten:** Odelstinget skulle da være klar til å votere.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten er det satt fram fire forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Trond Giske på vegne av Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet
- forslag nr. 2, fra Trond Giske på vegne av Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti
- forslagene nr. 3 og 4, fra May Hansen på vegne av Sosialistisk Venstreparti

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen følge opp krav til kvalitet, ikke bare gjennom lov om barnehager og rammeplan, men også gjennom likeverdige lønns- og arbeidsforhold for private og kommunale barnehager, og komme tilbake til statsbudsjettet for 2006 med en plan på hvordan dette skal gjennomføres.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen om å komme tilbake i budsjettet for 2006 med ekstra midler til å implementere ny lov om barnehager og rammeplanen.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen vurdere begrensninger av muligheten til å ta ut utbytte på barnehagedrift.»

Disse forslagene blir i samsvar med forretningsordenens § 30 fjerde ledd å sende Stortinget.

Komiteen hadde innstillet til Odelstinget å gjøre slike vedtak:

A .

L o v

om barnehager (barnehageloven)

Kapittel I. Barnehagens formål og innhold

§ 1 Formål

Barnehagen skal gi barn under opplæringspliktig alder gode utviklings- og aktivitetsmuligheter i nær forståelse og samarbeid med barnas hjem.

Barnehagen skal hjelpe til med å gi barna en oppdrags- og utdanningsoppgave i samsvar med kristne grunnverdier.

Eiere av private barnehager kan i vedtektene bestemme at andre ledd ikke skal gjelde.

Private barnehager og barnehager eiet eller drevet av menigheter innen Den norske kirke kan i vedtektene fastsette særlige bestemmelser om livssynsformål.

Presidenten: Presidenten vil først la votere over andre ledd i § 1.

Sosialistisk Venstreparti har varslet at de går imot.

V o t e r i n g :

1. Komiteens innstilling til § 1 andre ledd bifaltes med 60 mot 10 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 13.30.43)
2. Komiteens innstilling til § 1 første, tredje og fjerde ledd bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

§ 2 Barnehagens innhold

Barnehagen skal være en pedagogisk virksomhet.

Barnehagen skal bistå hjemmene i deres omsorgs- og oppdragsoppgaver, og på den måten skape et godt grunnlag for barnas utvikling, livslange læring og aktive deltakelse i et demokratisk samfunn.

Omsorg, oppdragelse og læring i barnehagen skal fremme menneskelig likeverd, likestilling, åndsfrihet, toleranse, helse og forståelse for bærekraftig utvikling. Barnehagen skal gi barn muligheter for lek, livsutfoldelse og meningsfylte opplevelser og aktiviteter i trygge og samtidig utfordrende omgivelser.

Barnehagen skal ta hensyn til barnas alder, funksjonsnivå, kjønn, sosiale, etniske og kulturelle bakgrunn, herunder samiske barns språk og kultur.

Barnehagen skal gi barn grunnleggende kunnskap på sentrale og aktuelle områder. Barnehagen skal støtte barns nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær og gi utford-

ringer med utgangspunkt i barnets interesser, kunnskaper og ferdigheter.

Barnehagen skal formidle verdier og kultur, gi rom for barns egen kulturskaping og bidra til at alle barn får oppleve glede og mestring i et sosialt og kulturelt fellesskap.

Departementet fastsetter en rammeplan for barnehagen. Rammeplanen skal gi retningslinjer for barnehagens innhold og oppgaver.

Barnehagens eier kan tilpasse rammeplanen til lokale forhold.

Med utgangspunkt i rammeplan for barnehagen skal samarbeidsutvalget for hver barnehage fastsette en årsplan for den pedagogiske virksomheten.

Kapittel II. Barns og foreldres medvirkning

§ 3 Barns rett til medvirkning

Barn i barnehagen har rett til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet.

Barn skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planlegging og vurdering av barnehagens virksomhet.

Barnets synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med dets alder og modenhet.

§ 4 Foreldreråd og samarbeidsutvalg

For å sikre samarbeidet med barnas hjem, skal hver barnehage ha et foreldreråd og et samarbeidsutvalg.

Foreldrerådet består av foreldrene/de foresatte til alle barna og skal fremme deres fellesinteresser og bidra til at samarbeidet mellom barnehagen og foreldregruppen skaper et godt barnehagemiljø. Er det i forskrift etter § 15 satt maksimalgrense for foreldrebetaling, kan bare foreldrerådet samtykke i foreldrebetaling ut over dette.

Samarbeidsutvalget skal være et rådgivende, kontaktskapende og samordnende organ. Samarbeidsutvalget består av foreldre/foresatte og ansatte i barnehagen, slik at hver gruppe er likt representert. Barnehagens eier kan delta etter eget ønske, men ikke med flere representanter enn hver av de andre gruppene.

Barnehageeieren skal sørge for at saker av viktighet forelegges foreldrerådet og samarbeidsutvalget.

§ 5 Felles samarbeidsutvalg for barnehage og skole

Kommunen kan bestemme at det skal være felles samarbeidsutvalg for kommunal barnehage og grunnskole. Der begge parter ønsker det, kan det etableres tilsvarende ordning for privat barnehage og kommunal eller privat skole. Samarbeidsutvalget settes også i slike tilfeller sammen etter § 4 tredje ledd, men slik at foreldre/foresatte og ansatte fra både barnehagen og skolen skal være representert, jf. lov om grunnskolen og den vidaregående opplæringa (opplæringslova) § 11-1 fjerde ledd.

Kapittel III. Godkjenningsplikt og oppgavefordeling

§ 6 Virksomhetens plikt til å søke godkjenning

Virksomheter som har ansvar for barn under opplæringspliktig alder, plikter å søke godkjenning som barnehage når:

- a) virksomheten er regelmessig og ett eller flere barn har en ukentlig oppholdstid på mer enn 20 timer, og
- b) antall barn som er til stede samtidig er ti eller flere når barna er tre år eller eldre, eventuelt fem eller flere når barna er under tre år, og
- c) virksomheten utføres mot godtgjøring.
Virksomheter etter første ledd må være godkjent før driften settes i gang.

§ 7 Barnehageeierens ansvar

Barnehageeieren skal drive virksomheten i samsvar med gjeldende lover og regelverk.

Barnehageeieren må legge fram opplysninger om regnskapsdata og tjenestedata etter forskrifter fastsatt av departementet.

Barnehageeieren plikter å gi barnets bostedskommune de opplysninger som er nødvendige for å kunne føre et register som nevnt i § 8 fjerde ledd.

Barnehageeieren skal fastsette barnehagens vedtekter. Vedtektene skal gi opplysninger som er av betydning for foreldrenes/de foresattes forhold til barnehagen, herunder

- a) eierforhold,
- b) formål, jf. § 1 fjerde ledd, herunder eventuell reservasjon fra § 1 annet ledd, jf. tredje ledd,
- c) opptakskriterier,
- d) antall medlemmer i samarbeidsutvalget,
- e) barnehagens åpningstid.

Godkjente virksomheter skal være registrert i Enhetsregisteret.

§ 8 Kommunens ansvar

Kommunen er lokal barnehagemyndighet. Kommunen skal gi veiledning og påse at barnehagene drives i samsvar med gjeldende regelverk.

Kommunen har plikt til å sørge for at det finnes et tilstrekkelig antall barnehageplasser for barn under opplæringspliktig alder. Utbyggingsmønster og driftsformer skal tilpasses lokale forhold og behov.

Kommunen har ansvaret for at barnehagetilbudet til samiske barn i samiske distrikt bygger på samisk språk og kultur. I øvrige kommuner skal forholdene legges til rette for at samiske barn kan sikre og utvikle sitt språk og sin kultur.

Hver kommune skal opprette og føre register til bruk for trygdekontorene i forbindelse med kontroll av beregning og utbetaling av kontantstøtte etter kontantstøtteloven. Registeret kan samkjøres mot trygdekontorets register over mottakere av kontantstøtte. Departementet gir forskrifter med utfyllende bestemmelser om føringen av registeret, hvilke opplysninger registeret skal inneholde og behandlingen av disse opplysningene.

Kommunen har rett til innsyn i dokumenter og adgang til barnehagelokaler i den utstrekning dette anses nødvendig for å ivareta kommunens oppgaver.

Kommunen forvalter tilskuddene til ikke-kommunale barnehager i kommunen.

§ 9 Fylkesmannens ansvar

Fylkesmannen skal veilede kommuner og eiere av virksomheter etter denne lov og er klageinstans i forhold

til vedtak fattet av kommunen etter loven §§ 10, 11, 16, 17 og 18 og der det følger av forskrifter gitt i medhold av denne lov.

Fylkesmannen fører tilsyn med at kommunen utfører de oppgaver den som barnehagemyndighet er pålagt etter denne lov.

Fylkesmannen har rett til innsyn i dokumenter og adgang til barnehagelokaler i den utstrekning dette anses nødvendig for å ivareta fylkesmannens oppgaver.

Kapittel IV. Barnehagemyndighetens generelle oppgaver mv.

§ 10 Godkjenning

Kommunen avgjør søknad om godkjenning etter en vurdering av barnehagens egnethet i forhold til formål og innhold, jf. §§ 1 og 2.

Kommunen kan ved godkjenningen sette vilkår for driften med hensyn til antall barn, barnas alder og oppholdstid.

Kommunens vedtak kan påklages til fylkesmannen.

§ 11 Familiebarnehager

Godkjenning av familiebarnehager omfatter virksomhetens organisering og det enkelte hjems egnethet som lokale for familiebarnehagedrift.

Departementet kan gi forskrifter om godkjenning og drift av familiebarnehager.

§ 12 Samordnet opptaksprosess i kommunen

Alle godkjente barnehager i kommunen skal samarbeide om opptak av barn. Kommunen skal legge til rette for en samordnet opptaksprosess, der det tas hensyn til barnehagenes mangfold og egenart. Brukernes ønsker og behov skal tillegges stor vekt ved selve opptaket. Ved en samordnet opptaksprosess skal likebehandling av barn og likebehandling av kommunale og private barnehager sikres.

Forvaltningsloven kapittel IV-VI gjelder ikke for opptak i barnehage. Kongen gir forskrift om behandling av søknader om opptak i barnehage.

§ 13 Prioritet ved opptak

Barn med nedsatt funksjonsevne har rett til prioritet ved opptak i barnehage. Det skal foretas en sakkyndig vurdering for å vurdere om barnet har nedsatt funksjonsevne.

Barn som det er fattet vedtak om etter lov om barneverntjenester §§ 4-12 og 4-4 annet og fjerde ledd, har rett til prioritet ved opptak i barnehage.

Kommunen har ansvaret for at barn med rett til prioritet får plass i barnehage.

§ 14 Offentlig tilskudd til private barnehager

Godkjente barnehager skal behandles likeverdig i forhold til offentlige tilskudd. Kongen kan gi forskrifter med nærmere bestemmelser om hva som menes med likeverdig behandling.

§ 15 Foreldrebetaling

Kongen kan gi forskrifter med nærmere bestemmelser om foreldrebetaling i barnehagen, herunder søskenmoderasjon, inntektsgradering og maksimalgrense.

§ 16 Tilsyn

Kommunen fører tilsyn med virksomheter etter denne lov. Kommunen kan gi pålegg om retting av uforsvarlige eller ulovlige forhold ved godkjente eller godkjenningspliktige virksomheter. Hvis fristen for å etterkomme pålegget ikke overholdes, eller hvis forholdet ikke lar seg rette, kan kommunen vedta tidsbegrenset eller varig stenging av virksomheten. Kommunens stengingsvedtak skal sendes fylkesmannen til orientering. Vedtak om retting og stenging kan påklages til fylkesmannen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

Kapittel V. Personalet

§ 17 Styrer

Barnehagen skal ha en forsvarlig pedagogisk og administrativ ledelse.

Barnehagen skal ha en daglig leder som har utdanning som førskolelærer eller annen høgscoleutdanning som gir barnefaglig og pedagogisk kompetanse.

Kommunen kan innvilge dispensasjon fra utdanningskravet etter andre ledd. Kommunens vedtak kan påklages til fylkesmannen.

Departementet gir nærmere forskrifter om dispensasjon fra utdanningskravet og om godkjenning av utenlandske utdanninger.

Presidenten: Til annet ledd i denne paragraf foreligger det et avvikende forslag, under forslag nr. 2, fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«§ 17 andre ledd skal lyde:

Barnehagen skal ha en daglig leder som har utdanning som førskolelærer.»

V o t e r i n g :

1. Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling til § 17 andre ledd og forslaget fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti bifaltes innstillingen med 43 mot 27 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 13.31.37)
2. Komiteens innstilling til § 17 første, tredje og fjerde ledd bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

§ 18 Barnehagens øvrige personale

Pedagogiske ledere må ha utdanning som førskolelærer.

Likeverdig med førskolelærerutdanning er annen tre-årig pedagogisk utdanning på høgscolenivå med videreutdanning i barnehagepedagogikk.

Kommunen kan gi dispensasjon fra utdanningskravet i første ledd. Kommunens vedtak kan påklages til fylkesmannen.

Departementet gir forskrifter om dispensasjon, om godkjenning av utenlandske utdanninger og om unntak fra utdanningskravet for personale som arbeider i barnehagen på nattid.

Bemanningen må være tilstrekkelig til at personalet kan drive en tilfredsstillende pedagogisk virksomhet.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

Departementet gir utfyllende forskrifter om pedagogisk bemanning.

Presidenten: Her foreligger et avvikende forslag, under forslag nr. 2, fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«§ 18 siste ledd skal lyde:

Departementet gir utfyllende forskrifter om pedagogisk bemanning og antall voksne per barn.»

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti bifaltes innstillingen med 43 mot 27 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 13.32.18)

Videre var innstillet:

§ 19 Politiattest

Den som skal arbeide i barnehage må legge fram tilfredsstillende politiattest. Attesten skal vise om vedkommende er siktet, tiltalt eller dømt for seksuelle overgrep mot barn.

Personer som er dømt for seksuelle overgrep mot barn, er utelukket fra arbeid i barnehager.

Kommunen kan kreve politiattest etter første ledd også for andre personer som regelmessig oppholder seg i barnehagen.

Departementet gir utfyllende forskrifter om politiattester.

Kapittel VI. Forskjellige bestemmelser

§ 20 Taushetsplikt

For virksomheter etter denne lov gjelder reglene om taushetsplikt i forvaltningsloven §§ 13 til 13f tilsvarende.

§ 21 Opplysningsplikt til sosialtjenesten

Barnehagepersonalet skal gi sosialtjenesten bistand i klientsaker. De skal i sitt arbeid være oppmerksom på forhold som bør føre til tiltak fra sosialtjenestens side, og de skal av eget tiltak gi sosialtjenesten opplysninger om slike forhold. Av eget tiltak kan opplysninger bare gis etter samtykke fra klienten, eller så langt opplysningene ellers kan gis uten hinder av taushetsplikt. Opplysninger skal normalt gis av styrer.

§ 22 Opplysningsplikt til barneverntjenesten

Barnehagepersonalet skal i sitt arbeid være oppmerksom på forhold som kan føre til tiltak fra barneverntjenestens side.

Uten hinder av taushetsplikt skal barnehagepersonalet av eget tiltak gi opplysninger til barneverntjenesten, når det er grunn til å tro at et barn blir mishandlet i hjemmet eller det foreligger andre former for alvorlig omsorgssvikt, jf. lov om barneverntjenester § 4-10, § 4-11, § 4-12, eller når et barn har vist vedvarende alvorlige adferdsvansker, jf. samme lov § 4-24. Også etter pålegg fra de organer som er ansvarlige for gjennomføringen av lov om barneverntjenester, plikter barnehagepersonalet å gi slike opplysninger. Opplysninger skal normalt gis av styrer.

§ 23 Helsekontroll av barn og personale

Før et barn begynner i barnehage, skal det legges fram erklæring om barnets helse. Dersom barnet har møtt til de ordinære undersøkelser på helsestasjon, kan slik erklæring gis av barnets foresatte.

Barnehagens personale har plikt til å gjennomgå tuberkulosekontroll i henhold til gjeldende regelverk.

§ 24 Øvingsopplæring

Barnehagens eier plikter å stille barnehagen til disposisjon for øvingsopplæring for studenter som tar førskolelærerutdanning.

Barnehagens styrer og pedagogiske ledere plikter å veilede studenter i slik øvingsopplæring.

§ 25 Lovens anvendelse på Svalbard

Kongen kan gi forskrift om lovens anvendelse på Svalbard og kan fastsette særlige regler under hensyn til de stedlige forhold.

Kapittel VII. Ikrafttredelse og endringer i andre lover

§ 26 Ikrafttredelse. Endringer i andre lover

Loven trer i kraft fra den dag Kongen bestemmer.

Når loven trer i kraft, oppheves lov 5. mai 1995 nr. 19 om barnehager. Vedtak som er truffet etter denne loven, gjelder inntil de faller bort eller blir endret etter loven her.

Lov 19. juni 1997 nr. 64 om endringer i lov 5. mai 1995 nr. 19 om barnehager oppheves straks.

Departementet kan gi forskrift med nærmere regler om overgangsregler.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Presidenten: Det votes over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet bifaltes enstemmig.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Videre var innstillet:

B.

Stortinget ber Regjeringen komme tilbake i egnet form med en plan for kompetanseheving innenfor barnehage-sektoren.

C.

Stortinget ber Regjeringen kartlegge barnepassvirksomhet i asylmottakene og vurdere om denne virksomheten skal inngå i lov om barnehager.

Presidenten: B og C blir i samsvar med forretningsordenens § 30 fjerde ledd å sende Stortinget.

Votering i sak nr. 2

Presidenten: Under debatten er det satt fram seks forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra May-Helen Molvær Grimstad på vegne av Høyre og Kristelig Folkeparti
- forslagene nr. 2 og 3, fra Åsa Elvik på vegne av Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet
- forslagene nr. 4 og 5, fra Øystein Hedstrøm på vegne av Fremskrittspartiet
- forslag nr. 6, fra Åsa Elvik på vegne av Sosialistisk Venstreparti

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber Regjeringa komme tilbake med eit forslag om korleis ein kan opne for lokalt fastsette arealavgifter, differensiert etter type oppdrett, som tilfell kommunane til erstatning for den statlege konsesjonsavgifta.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen komme tilbake med et forslag om å oppheve konsesjonssystemet knyttet til akvakulturnæringen.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen komme tilbake med et forslag om å oppheve antallsbegrensningen hva gjelder konsesjon for laks og ørret.»

Disse forslagene blir i samsvar med forretningsordenens § 30 fjerde ledd å sende Stortinget.

Komiteen hadde innstillet til Odelstinget å gjøre slikt vedtak til

L o v
om akvakultur (akvakulturloven)

Kapittel I Formål og virkeområde

§ 1 Formål

Loven skal fremme akvakulturnæringens lønnsomhet og konkurransekraft innenfor rammene av en bærekraftig utvikling, og bidra til verdiskaping på kysten.

§ 2 Saklig virkeområde

Loven gjelder produksjon av akvatiske organismer (akvakultur). Med akvatiske organismer forstås vannlevende dyr og planter. Som produksjon regnes ethvert tiltak for å påvirke levende akvatiske organismers vekt, størrelse, antall, egenskaper eller kvalitet. I tvilstilfeller kan departementet i enkeltvedtak eller forskrift bestemme hva som anses som akvakultur.

Lovens § 12 og kapittel VI til VIII gjelder også for vare- og tjenesteproduksjon til akvakulturnæringen.

Departementet kan i forskrift bestemme at aktiviteter som nevnt i første og annet ledd ikke skal omfattes av hele eller deler av loven.

Produksjon av anadrome laksefisk og innlandsfisk til kultiveringsformål reguleres av lov 15. mai 1992 nr. 47 om laksefisk og innlandsfisk m.v.

§ 3 Geografisk virkeområde

Denne loven gjelder:

- a) på landterritoriet og i territorialfarvannet,
- b) i jurisdiksjonsområder etablert i medhold av lov 17. desember 1976 nr. 91 om Norges økonomiske sone, og
- c) på kontinentalsokkelen.

Loven gjelder ikke på Svalbard og Jan Mayen. Kongen kan gi forskrift om at loven helt eller delvis skal gjelde på Svalbard og Jan Mayen og kan fastsette nærmere bestemmelser av hensyn til de stedlige forhold, herunder bestemmelser som fraviker bestemmelser i denne lov.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes mot 1 stemme.

Videre var innstillet:

Kapittel II Akvakulturtillatelse

§ 4 Krav om akvakulturtillatelse

Departementet kan gi tillatelse til å drive akvakultur (akvakulturtillatelse) etter §§ 6 og 7. Slik tillatelse kan også erverves ved overføring etter § 19.

Ingen kan drive akvakultur uten å være registrert som innehaver av akvakulturtillatelse i akvakulturregisteret, jf. § 18 første ledd.

Presidenten: Her foreligger det et avvikende forslag, nr. 2, fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet. Forslaget lyder:

«I lov om akvakultur (akvakulturloven) skal § 4 lyde:

§ 4 Krav om akvakulturtillatelse

Departementet kan gi tillatelse til å drive akvakultur (akvakulturtillatelse) etter §§ 6 og 7. Akvakulturtillatelser kan tillates overført til nytt rettssubjekt etter godkjenning fra departementet.

Utleie av akvakulturtillatelser er ikke tillatt. Departementet kan i særlige tilfeller gjøre unntak fra forbudet mot utleie.»

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet bifaltes innstillingen med 55 mot 15 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 13.34.12)

Videre var innstillet:

§ 5 Akvakulturtillatelsens innhold

Akvakulturtillatelsen gir rett til produksjon av bestemte arter på avgrensede geografiske områder (lokaliteter), med de til enhver tid fastsatte begrensninger av tillatelsens omfang.

Departementet kan i enkeltvedtak eller forskrift gi nærmere bestemmelser om innholdet i akvakulturtillatelser, herunder omfang, avgrensning i tid mv.

§ 6 Generelle vilkår for tildeling av akvakulturtillatelse

Departementet kan etter søknad gi tillatelse til akvakultur dersom:

- a) det er miljømessig forsvarlig,
- b) kravene i § 15 om forholdet til arealplaner og vernetiltak er oppfylt,
- c) avveiningen av arealinteresser etter § 16 er foretatt, og
- d) det er gitt tillatelse som kreves etter:
  - lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet m.v.,
  - lov 13. mars 1981 nr. 6 om vern mot forurensning og om avfall,
  - lov 8. juni 1984 nr. 51 om havner og farvann m.v., og
  - lov 24. november 2000 nr. 82 om vassdrag og grunnvann.

Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om tildeling av akvakulturtillatelse, herunder om krav til søknad og kriterier for innvilgelse av søknad.

Presidenten: Her har Fremskrittspartiet varslet at det ønsker å stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 60 mot 10 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 13.34.41)

Videre var innstillet:

§ 7 Særlig om akvakulturtillatelse til laks, ørret og regnbueørret

For tildeling av tillatelse til produksjon av laks, ørret og regnbueørret kan departementet gi forskrift om:

- a) antall tillatelser som skal tildeles,
- b) geografisk fordeling av tillatelser,
- c) prioriteringskriterier.

Presidenten: Fremskrittspartiet har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 61 mot 9 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 13.35.06)

Videre var innstillet under § 7:

- d) utvelgelse av kvalifiserte søkere i henhold til prioriteringskriteriene i bokstav c, og

Presidenten: Her foreligger et avvikende forslag, nr. 1, fra Høyre og Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«I lov om akvakultur (akvakulturloven) skal § 7d lyde:

utvelgelse av kvalifiserte søkere i henhold til prioriteringskriteriene i bokstav c, herunder trekning mv., og»

Fremskrittspartiet har varslet subsidiær støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Høyre og Kristelig Folkeparti bifaltes forslaget med 38 mot 32 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 13.35.48)

Videre var innstillet under § 7:

- e) vederlag for tildeling av tillatelser.

Presidenten: Her ønsker Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet å stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 46 mot 24 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 13.36.18)

Videre var innstillet:

Kongen kan i forskrift gi bestemmelser om tilpasning av produksjonen av laks, ørret og regnbueørret.

§ 8 Samordning i saker om etablering av akvakultur

Myndighetene etter denne lov, lovene nevnt i § 6 første ledd bokstav d og kommunen, herunder som plan- og

bygningsmyndighet, plikter å foreta en effektiv og samordnet søknadsbehandling.

Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om samordning av søknadsbehandlingen, herunder fastsette tidsfrister for behandling av søknader.

§ 9 Endring og tilbaketrekking av akvakulturtillatelse

Departementet kan endre eller trekke tilbake akvakulturtillatelsen:

- a) dersom dette er nødvendig ut fra hensynet til miljøet,
- b) dersom vesentlige forutsetninger som ligger til grunn for tillatelsen er endret,
- c) ved grov eller gjentatt overtredelse av bestemmelser gitt i eller i medhold av denne loven,
- d) dersom tillatelsen ikke benyttes eller bare benyttes i begrenset grad, eller
- e) dersom en eller flere nødvendige tillatelser gitt i medhold av lovene nevnt i § 6 første ledd bokstav d er bortfalt.

Endring og tilbaketrekking av tillatelse etter første ledd kan gjøres tidsbegrenset. Tidsbegrenset endring og tilbaketrekking kan gjøres betinget av at bestemte forhold utbedres eller endres.

Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om endring og tilbaketrekking av akvakulturtillatelser.

Kapittel III Miljøhensyn

§ 10 Miljønorm

Akvakultur skal etableres, drives og avvikles på en miljømessig forsvarlig måte.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet under § 10:

Departementet kan i enkeltvedtak eller forskrift gi nærmere bestemmelser for å sikre miljømessig forsvarlig akvakultur, herunder forby utsetting av fremmede organismer.

Presidenten: Her foreligger et avvikende forslag, nr. 6, fra Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«I lov om akvakultur (akvakulturloven) skal § 10 annet ledd lyde:

Departementet kan i enkeltvedtak eller forskrift gi nærmere bestemmelser for å sikre miljømessig forsvarlig akvakultur, herunder kreve merking av akvatiske organismer og forby utsetting av fremmede organismer.»

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Sosialistisk Venstreparti bifaltes innstillingen med 60 mot 10 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 13.37.06)

Videre var innstillet:

§ 11 Miljøovervåking

Departementet kan i enkeltvedtak eller forskrift kreve at den som har eller søker om akvakulturtillatelse skal foreta nødvendige miljøundersøkelser og dokumentere miljøtilstanden på lokaliteten ved etablering, drift og utvikling av akvakultur.

§ 12 Krav til innretninger og utstyr mv.

Innretninger og utstyr som nyttes til aktiviteter som omfattes av denne lov skal være forsvarlig utformet, ha forsvarlige egenskaper og brukes med nødvendig aktsomhet.

Departementet kan gi forskrift om krav til tilvirkning, bruk og egenskaper ved innretninger og utstyr som nevnt i første ledd, herunder fastsette godkjennings- og sertifiseringsordninger.

§ 13 Oppryddings- og gjenfangstplikt

Den som driver akvakultur skal ved helt eller delvis opphør av produksjonen foreta opprydding på lokaliteten og tilstøtende områder, herunder fjerning av organismer, innretninger og utstyr mv.

Departementet kan i enkeltvedtak eller forskrift gi bestemmelser om at den som driver akvakultur har plikt til gjenfangst av den utsatte art.

Departementet kan gi forskrift om plikt til å stille sikkerhet for oppryddings- og gjenfangstplikten etter første og annet ledd.

Departementet kan gi forskrift om avgiftsordning for å sikre gjennomføring av oppryddings- og gjenfangstplikten. Fastsatt avgift er tvangsgrunnlag for utlegg.

§ 14 Beskyttelse av bestemte områder

Departementet kan fastsette forbud mot, pålegge flytting av eller sette andre vilkår for akvakultur dersom dette er nødvendig for å bevare områder med særlig verdi for akvatiske organismer.

Kapittel IV Arealutnyttelse

§ 15 Forholdet til arealplaner og vernetiltak

Tillatelse til akvakultur kan ikke gis i strid med:

- vedtatte arealplaner etter plan- og bygningsloven 14. juni 1985 nr. 77,
- vedtatte vernetiltak etter lov 19. juni 1970 nr. 63 om naturvern, eller
- vedtatte vernetiltak etter lov 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner.

Tillatelse til akvakultur kan likevel gis dersom det foreligger samtykke fra vedkommende plan- eller vernemyndighet.

§ 16 Interesseavveining ved arealbruk til akvakultur

Departementet skal foreta en avveining av arealinteresser ved plassering av lokaliteter til akvakultur. Det skal særlig legge vekt på:

- søkers behov for areal til planlagt akvakulturproduksjon,
- alternativ bruk av området til annen akvakultur,
- annen bruk av området, og
- verneinteresser som ikke omfattes av § 15 bokstav b og c.

Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om bruk og plassering av lokaliteter til akvakultur.

§ 17 Utnyttning og bruk av lokaliteter mv.

Den som har akvakulturtillatelse har enerett til uttak og gjenfangst av den utsatte arten på lokaliteten.

Departementet kan i enkeltvedtak eller forskrift regulere uttak og gjenfangst av den enkelte art på lokaliteten uavhengig av bestemmelsene i lov 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske.

Departementet kan i forskrift avgrense eller forby ferdsel og annen bruk av lokaliteter samt tilstøtende områder, herunder fiske etter andre arter enn den utsatte art, dersom dette er nødvendig av hensyn til akvakulturproduksjonen.

Kapittel V Registrering, overføring og pantsettelse av akvakulturtillatelse

§ 18 Registrering av akvakulturtillatelse

Det skal føres et register over akvakulturtilatelser (akvakulturregisteret). I registeret gis den enkelte tillatelse et eget blad.

Det skal føres dagbok over de rettsstiftelser som skal registreres.

Departementet kan gi forskrift om registreringsordningen, herunder om registreringsmyndighet, erstatningsordning, føring av dagbok mv.

Reglene i lov 7. juni 1935 nr. 2 om tinglysing kapittel 2 og 3 og § 35 gjelder tilsvarende så langt de passer og ikke annet følger av bestemmelser gitt i eller i medhold av denne lov.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

§ 19 Overføring av akvakulturtillatelse

Akvakulturtillatelse kan overføres.

Overføring av akvakulturtillatelse har ikke betydning for myndighetenes bruk av virkemidler etter denne lov.

Utleie av akvakulturtilatelser er ikke tillatt. Departementet kan i særlige tilfeller gjøre unntak fra forbudet mot utleie.

Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om overføring av akvakulturtilatelser.

§ 20 Pantsettelse av akvakulturtillatelse

Akvakulturtillatelse kan pantsettes.

Panteretten får rettsvern ved tinglysing på tillatelsens blad i akvakulturregisteret.

Pantsettelse av akvakulturtillatelse har ikke betydning for myndighetenes bruk av virkemidler etter denne lov.

Staten har panterett foran alle andre heftelser i tillatelsen for krav på tvangsmulkt etter § 28, krav om dekning av utgifter til iverksetting etter § 29 og for overtredelsesgebyr etter § 30.

Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om pantsettelse av akvakulturtillatelser, herunder om beløpsmessig begrensning av statens panterett etter fjerde ledd.

Presidenten: Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 55 mot 15 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 13.37.41)

Videre var innstillet:

Kapittel VI Generelle krav og forpliktelser

§ 21 Tilsyn

Departementet bestemmer hvem som er tilsynsmyndighet etter denne lov. Tilsynsmyndigheten skal føre tilsyn med at bestemmelsene i og i medhold av denne lov blir overholdt.

§ 22 Faglig kompetanse

Enhver som deltar i aktiviteter som omfattes av denne lov skal ha nødvendig faglig kompetanse for slik aktivitet.

Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om krav til faglig kompetanse for aktiviteter som omfattes av denne lov.

§ 23 Systematiske kontrolltiltak

For å sikre at krav i eller i medhold av loven overholdes kan departementet i forskrift bestemme at den som driver aktiviteter som omfattes av denne lov har plikt til å etablere og gjennomføre systematiske kontrolltiltak.

§ 24 Opplysnings- og undersøkelsesplikt

Etter pålegg fra tilsynsmyndigheten plikter enhver som driver aktiviteter som omfattes av denne lov, å gi opplysninger, dokumenter, prøvemateriale eller annet materiale som er nødvendig for at tilsynsmyndigheten skal kunne utføre sine oppgaver etter loven.

Etter pålegg fra tilsynsmyndigheten plikter enhver som driver aktiviteter som omfattes av denne lov å gjennomføre undersøkelser som er nødvendige for at tilsynsmyndigheten skal kunne utføre sine oppgaver etter loven.

Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om opplysnings- og undersøkelsesplikten i første og annet ledd, herunder om at pliktene skal utføres jevnlig.

§ 25 Bistandsplikt

Enhver som driver aktiviteter som omfattes av denne lov plikter å gi tilsynsmyndighetene adgang til områder,

innretning og utstyr i tilknytning til aktiviteten, for at tilsynsmyndigheten skal kunne utføre sine oppgaver etter loven.

Enhver som driver aktiviteter som omfattes av denne lov skal stille nødvendige lokaler, utstyr, materiell, organismer og arbeidshjelp til disposisjon for utøvelse av tilsynet og ellers yte bistand for gjennomføring av tilsynsarbeidet.

§ 26 Gebyr

Departementet kan gi forskrift om gebyr for behandling av søknader og for utførelse av tilsynsarbeid i henhold til bestemmelser i eller i medhold av denne lov.

Skyldig gebyr er tvangsgrunnlag for utlegg.

Kapittel VII Reaksjoner ved overtredelse

§ 27 Pålegg om tiltak

Ved overtredelse av bestemmelser gitt i eller i medhold av loven kan tilsynsmyndigheten gi pålegg om tiltak for å bringe de ulovlige forhold til opphør. Det kan fastsettes frist for gjennomføring av slike tiltak.

§ 28 Tvangsmulkt

For å sikre at bestemmelser gitt i eller i medhold av denne lov blir gjennomført, kan tilsynsmyndigheten fatte vedtak om løpende tvangsmulkt overfor den ansvarlige. Det kan også vedtas tvangsmulkt som forfaller for hver overtredelse. Tvangsmulkt kan vedtas samtidig med pålegg etter § 27 eller senere.

Tvangsmulkten begynner å løpe dersom den ansvarlige oversitter den frist for retting av forholdet som tilsynsmyndigheten har fastsatt i vedtaket om tvangsmulkt, og den løper så lenge det ulovlige forholdet varer. Den løper likevel ikke så langt etterlevelse er umulig på grunn av forhold som ikke skyldes den ansvarlige.

Der flere er ansvarlige etter vedtak om tvangsmulkt, hefter de ansvarlige solidarisk for betaling av tvangsmulkten. Tvangsmulkt er tvangsgrunnlag for utlegg. Departementet kan frafalle påløpt tvangsmulkt.

Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om tvangsmulkt, herunder om tvangsmulktens størrelse og varighet, fastsettelse av tvangsmulkt og frafall av påløpt tvangsmulkt.

§ 29 Iverksetting av tiltak for den ansvarliges regning

Dersom fristen for å etterkomme pålegg etter § 27 er utløpt, kan tilsynsmyndigheten sørge for iverksetting av tiltakene.

Selv om det ikke er gitt pålegg etter § 27 kan tilsynsmyndigheten, dersom det er nødvendig å iverksette tiltaket straks eller det foreligger andre særlige grunner, sørge for iverksetting av tiltak for å bringe ulovlige forhold til opphør.

Utgifter til iverksetting etter første og annet ledd kan kreves dekket av den ansvarlige. Der flere er ansvarlige, hefter de ansvarlige solidarisk for utgiftene. Krav om utgifter til iverksetting er tvangsgrunnlag for utlegg.

Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om iverksetting av tiltak, herunder om innkreving av utgiftene til iverksetting.

§ 30 Overtredelsesgebyr

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelser gitt i eller i medhold av denne lov, kan ilegges et overtredelsesgebyr av tilsynsmyndigheten. Gebyret skal stå i forhold til den fortjeneste som den ansvarlige har hatt ved overtredelsen. Det kan videre tas hensyn til tilsynsmyndighetens kostnader i tilknytning til kontrolltiltak og behandling av saken.

Endelig vedtak om overtredelsesgebyr er tvangsgrunnlag for utlegg.

Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om overtredelsesgebyr, herunder bestemmelser om rente og tilleggsgebyr dersom overtredelsesgebyret ikke blir betalt ved forfall.

§ 31 Straff

Den som forsettlig eller grovt uaktsomt overtrer bestemmelser gitt i eller i medhold av loven, straffes med bøter eller fengsel i inntil 1 år eller begge deler, dersom forholdet ikke rammes av strengere straffebestemmelse.

Foreligger særlig skjerpene omstendigheter, kan fengsel i inntil 2 år anvendes, om ikke strengere straffebestemmelse får anvendelse.

Medvirkning og forsøk straffes på samme måte.

I forskrift gitt i medhold av denne lov kan det fastsettes at overtredelse av forskriften ikke er straffbar.

Kapittel VIII Avsluttende bestemmelser

§ 32 Ikrafttredelse

Loven trer i kraft 1. januar 2006.

§ 33 Overgangsbestemmelser

Enkeltvedtak og forskrifter gitt i medhold av lov 14. juni 1985 nr. 68 om oppdrett av fisk, skalldyr m.v. og lov 21. desember 2000 nr. 118 om havbeite videreføres.

§ 34 Videreføring av forskrift om eierkontroll i matfiskoppdrett

Forskrift 22. desember 2004 nr. 1800 om kontroll med eiermessige endringer i selskaper mv. som innehar tillatelse til oppdrett av matfisk av laks og ørret i sjø videreføres, selv om hjemmelsgrunnlaget i lov 14. juni 1985 nr. 68 om oppdrett av fisk, skalldyr m.v. oppheves.

§ 35 Oppheving av andre lover

Fra den tid loven her trer i kraft, oppheves lov 14. juni 1985 nr. 68 om oppdrett av fisk, skalldyr m.v. og lov 21. desember 2000 nr. 118 om havbeite.

§ 36 Endringer i andre lover

Fra den tid loven her trer i kraft, gjøres følgende endringer i andre lover:

1. I lov 14. desember 1951 nr. 3 om omsetning av råfisk skal § 7 første ledd annet punktum lyde:

Kontrollen omfatter også råfisk som blir landet, herunder overført fra fiskefartøyet til annet fartøy eller overført til *akvakultur*, uten at omsetning finner sted.

2. I lov 23. oktober 1959 nr. 3 om oreigning av fast eiendom skal § 2 nr. 28 skal lyde:

28. Fiske, fangst av sjødyr, *akvakultur* og verksemd i samband med slikt, medrekna undervisning, forskning og utvikling.

3. I lov 8. februar 1980 nr. 2 om pant gjøres følgende endringer:

§ 3-9 annet ledd bokstav b skal lyde:

b) merder og annet liknende utstyr som brukes eller er bestemt til bruk i *akvakultur*.

§ 3-9 annet ledd bokstav d skal lyde:

d) dyr, herunder tamrein, pelsdyr, fjærfe, bier, muslinger og *akvatiske organismer i akvakultur*.

§ 5-3 skal lyde:

§ 5-3 Utlegg i realregistrerbart løsøre og andre realregistrerte formuesgoder enn fast eiendom.

(1) Utleggspant i løsøre som kan registreres i et realregister og tilhører til slikt løsøre, får rettsvern ved registrering i vedkommende register. *Utleggspant i andre realregistrerte formuesgoder som ikke er fast eiendom, får rettsvern ved registrering i vedkommende register.*

(2) Første ledd første punktum gjør ingen endring i sjøloven § 41 tredje ledd.

4. I lov 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. skal § 28 lyde:

§ 28 Fiske ved *lokaliteter til akvakultur*.

Om fiske- og ferdseforbud i nærheten av *lokaliteter til akvakultur* gjelder reglene i *akvakulturloven*.

5. I lov 8. juni 1984 nr. 51 om havner og farvann m.v. skal § 5, femte ledd første punktum lyde:

I saker som faller inn under *akvakulturloven*, kan departementet delegere myndighet etter loven her til *fiskeridirektoratets regionkontorer*.

6. I lov 15. mai 1992 nr. 47 om laksefisk og innlandsfisk m.v. gjøres følgende endringer:

§ 5 første ledd bokstav a annet ledd skal lyde:

Rømt eller utsatt oppdrettet laksefisk som kan vandre fra sjø til ferskvann regnes som anadrom laksefisk når de lever fritt i sjø eller vassdrag, med de begrensninger som følger av *akvakulturloven* §§ 13 og 17 og *bestemmelser gitt i medhold av disse paragrafene*.

§ 10 tredje ledd skal lyde:

Departementet kan gi forskrift om etablering og drift av kultiveringsanlegg for anadrome laksefisk og *innlandsfisk*.

7. I lov 26. juni 1992 nr. 86 om tvangsfullbyrdelse og midlertidig sikring gjøres følgende endringer:

§ 11-1 nytt fjerde ledd skal lyde:

Tvangsbruk kan ikke begjæres for akvakulturtillatelser.

§ 11-2 første ledd bokstav c skal lyde:

c) lovbestemt panterett for skatt eller avgifter til stat eller kommune eller for sameiets krav etter sameieforholdet i seksjonssameier, *lovbestemt pant etter akvakulturloven § 20, fjerde ledd, og*

§ 11-3 nytt tredje ledd skal lyde:

Begjæring om tvangsdekning i akvakulturtillatelsen skal settes fram for tingretten ved hjemtinget til den som er registrert som innehaver, eller ved den rettskrets hvor akvakulturtillatelsen er registrert dersom innehaver av tillatelsen ikke har hjemting i Norge.

§ 11-31 nytt femte ledd skal lyde:

Når kjøper av akvakulturtillatelse har betalt kjøpesummen, eventuelt med tillegg av renter, skal retten sørge for at kjøper straks blir innført i akvakulturregisteret.

8. I lov 2. april 1993 nr. 38 om framstilling og bruk av genmodifiserte organismer (genteknologiloven) skal § 9, annet ledd bokstav c lyde:

c) bruk av genmodifiserte organismer i veksthus, *akvakulturinnretning*, dyrestaller o.l., med mindre slike er godkjent for innesluttet bruk som en del av et godkjent laboratorium eller annet anlegg

9. I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt gjøres følgende endringer:

§ 3-3 nr. 2 bokstav g skal lyde:

g) Fiskevær, *akvakulturinnretning*, *opplagsinnretning* for hummer o.l.,

§ 8-1 nr. 1 bokstav a skal lyde:

§ 8-1. Jordbruk, fiske, *akvakultur* m.v.

(1) Som inntekt regnes ikke

a) tilvekst i beholdning av fisk, *akvatiske organismer i akvakultur*, pelsdyr og rein,

§ § 8-1 nr. 4 skal lyde:

4. Dyr som inngår i buskap på gårdsbruk, reinflokk i reindriftsnæringen eller bestand i pelsdyrnæringen, anses som omløpsmidler i virksomhet. Det samme gjelder *akvatiske organismer i akvakultur*.

§ § 14-70 nr. 6 bokstav d skal lyde:

d) *akvatiske organismer i akvakultur*.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet bifaltes mot 1 stemme.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Votering i sak nr. 3

Komiteen hadde innstillet til Odelstinget å gjøre slikt vedtak til

l o v

om endringer i lov 27. april 1990 nr. 9 om regulering av eksporten av fisk og fiskevarer

I

I lov 27. april 1990 nr. 9 om regulering av eksporten av fisk og fiskevarer blir det gjort følgende endringer:

§ 2 skal lyde:

§ 2 Eksportutvalget for fisk AS

Eksportutvalget for fisk (Eksportutvalget) er et aksjeselskap. Aksjeloven gjelder for Eksportutvalget om ikke annet følger av denne lov. Staten skal eie alle aksjer i Eksportutvalget.

Styret skal være representativt for fiskeri- og havbruksnæringen. Departementet kan ved forskrift gi nærmere bestemmelser om sammensetningen av styret.

Eksportutvalget skal utføre de oppgaver som er fastsatt i denne lov eller i forskrifter gitt med hjemmel i loven. For øvrig skal Eksportutvalget gi råd til departementet i spørsmål som angår eksport eller omsetning og produksjon i sammenheng med eksport.

Forvaltningsloven gjelder ikke for Eksportutvalget, unntatt i saker om enkeltvedtak som Eksportutvalget treffer etter § 3 i loven her.

§ 3 skal lyde:

§ 3 Registrering av eksportører

Eksport av fisk og fiskevarer kan bare foretas av eksportører som er registrert i henhold til lovens bestemmelser. Departementet fastsetter forskrift med nærmere regler om registreringsordningen, blant annet om unntak fra kravet om registrering. I forskriften kan det stilles som vilkår for registrering at avgift er innbetalt i samsvar med § 6 første ledd bokstav a. Registrert eksportør kan bare slettes fra registeret som følge av manglende innbetaling av avgift etter tredje punktum.

Departementet kan ved forskrift gi Eksportutvalget fullmakt til å forvalte registreringsordningen og føre re-

gister over eksportører som etter loven har rett til å eksportere fisk og fiskevarer.

§ 8 andre punktum skal lyde:

Departementet kan ved forskrift gi nærmere bestemmelser om utstrekningen og gjennomføringen av opplysningsplikten.

II

Denne lova trer i kraft frå det tidspunktet Kongen fastset.

Eksportutvalet sine egedelar, rettar og skyldnader blir overførde i heilskap til Eksportutvalget for fisk AS i samband med at Eksportutvalet vert omdanna til aksjeselskap, mot at staten får alle aksjane i selskapet.

Offentlege rettar, konsesjonar, løyver med vidare som gjeld for Eksportutvalet, blir frå omdanningstidspunktet overførde til Eksportutvalget for fisk AS. Omregistrering i grunnbok og andre register i samband med omdanninga skjer ved namneendring.

Overføring til Eksportutvalget for fisk AS av skyldnader knytt til Eksportutvalet har frigjerande verknad for Eksportutvalet og staten. Fordringshavarar og andre

rettshavarar kan ikkje motsetje seg overføringa eller gjere gjeldande at overføringa utgjer ein bortfallsgrunn for rettsforholdet.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes mot 1 stemme.

Presidenten: Det voterer over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet bifaltes enstemmig.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

S a k n r . 4

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Møtet hevet kl. 13.40.
